

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 180 Claremont St., Toronto 8, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct.

Nr. 34

Pentadienis, Rugsėjis (September) 2, 1960, Toronto, Ontario

METAI XXIX

Eišiškių rajono "Pirčiupio" kolūkyje akėjami kukurūzų pasėliai. Nuotraukoje: traktorininkas Juozas Jankaitis kukurūzų pasėlių laukuose

"Lotynų Amerikos Žmonės Eina su Manim", Pareiškė Kubos Atstovas

SAN JOSE. — Kubos atstovas, užsienio reikalų ministras Raul Roa, išmarsiavo iš Amerikos Valstybių Organizacijos konferencijos, pareiškdamas, kad "Lotynų Amerikos žmonės eina su manimi". Sykiu su juo išėjo ir kiti Kubos delegacijos nariai.

Išmarsiavimas visos Kubos delegacijos įvyko po to, kai konferencija priėmė rezoliuciją, atkreiptą prieš Ku-

Arabai Planuoja Atgauti Palestiną

SHTAURA, Lebanon. — Arabų Lygos šalis čia užgyrė sudarymą specialias komiteto sudarymui plano dėl atgavimo Palestinos.

Komitetui pavesta išstudijuoti sudarymą Palestinos visumos arba valstybės ir Palestinos armijos. Dalyvaus devynių šalių ministrai.

Ministrai teigia, kad Palestina priklauso Palestinos arabams, kurie, kaip žinia, šiuo tarpu randasi už Palestinos rubežių, išskyrus Jordaną.

Egipto atstovas siūlė sudaryti Palestinos vyriausybę, bet Jordano atstovas pasipriešino, kadangi Jordanas yra dalis Palestinos. Toikiu būdu buvo susitarta sudaryti komitetą.

Šis arabų užmojis atkreiptas vyriausiai prieš Izraelį.

ba. Rezoliucija faktinai uždraudžia Kubai imti paramą iš Tarybų Sąjungos ar kitos kitos socialistinės valstybės.

(Reikia pasakyti, kad ta rezoliucija yra taip pat įrodymas, kokioje kėblyje padėtyje randasi JAV imperialistai. Kitame punkte, prieštaraujantį pirmesniai, pasisakoma už laisvę tvarkytis pagal savo interesus.)

Roa, protestuodamas prieš rezoliuciją, pareiškė, kad Kuba priims pagalbą iš bile kurios valstybės ir bile kokioj formoj.

Kas liečia Amerikos valstybes, Kubos atstovas pasakė: "Mūsų šalis neturi draugų Amerikoje".

"Aš išeinu", pareiškė ji. "Aš einu su savo žmonėmis tęsti kovą".

Apie pačią konferenciją, Roa taip atsiliepė: "Valstybės departamento kolonijų ministerija Washingtone".

Konferencija buvo didžiausia komedija Amerikos istorijoje. Visi delegatai gerai žinojo, kad Jungtinės Valstijos smaugia Kubą ir tokiu būdu verčia gelbėtis ieškant paramos bile kur, kur tik galima gauti. Tai Jungtinių Valstijų imperialistai, o ne kas kitas, yra agresoriai.

Tarybų Sąjunga ir Kinija, teikdamos ekonominę paramą ir užtardamos prieš JAV kapitalistų užmojus, padeda Kubai ir visoms Lotynų Amerikos šalims kovoje už e-

konominį ir politinį išsiluosavimą.

Ne visos, tačiau, ir Lotynų Amerikos valstybės labai noriai pritarė amerikiečių pakvištai rezoliucijai. Venezuela viešai išstojo, siūlydama sušvelninti rezoliuciją.

INDIJĄ KAMUOJA POTVINIAI, LIGOS

NEW DELHI. — Potviniai padarė 1,500,000 žmonių benamiais. Prie to prisidėjo cholera ir kitos ligos, kurios jau nusinešė 4,000 aukų.

Visoki pranašai šaukia, kad Indiją užklups baisios bėdos.

Kasmet Priauga Po 48,000,000

NEW YORK. — Jungtinės Tautos skelbia davinius apie pasaulio (mūsų žemės) gyventojų prieauglį.

Jos apskaičiuoja, kad gyventojų skaičius ant mūsų žemės kasmet priauga 48,000,000 galvų.

Dabartiniu metu yra jau 2,900,000,000 galvų. Pusė žmonių gyvena Azijoje.

Didžiausia valstybė žmonių skaičiumi yra Kinija. Ji turi 669,000,000. Seka Indija su 403,000,000, Tarybų Sąjunga su 209,000,000, Jungtinės Valstijos su 178,000,000.

Lumumbos Armija Eina Katangos Provincijon

ELISABETHVILLE. — Premjero Lumumbos armija lengvai užėmė Kasai provincijos sostinę Bakwangą ir artinasi prie Katangos provincijos sienos. Kasai provincijos lyderis buvo pasiskelbęs, kad Kasai provincija taip pat atsimeta nuo Kongo. Kasai provincijoje yra turtingos kasyklos.

Tshombe, Katangos provincijos premjeras, skelbia, kad jis minuoja kelius, tiltus ir traukia jėgas į pasienį priešintis.

Kanada Netenka Nepriklausomybės

VANCOUVER. — Walter L. Gordon, 1956 metais buvęs pirmininku karališkos komisijos ekonominiams Kanados projektams iširti, pareiškė čia, kad kanadiečiai turi nuspręsti, ar jie nori išlaikyti savo politinę ir ekonominę nepriklausomybę, ar tapti "daugiau ar mažiau bejėgiu Jungtinių Valstijų satelitu".

Pastaruoju laiku, jis sako, Kanada praranda savo politinę ir ekonominę nepriklausomybę gana greitai. Didžiausios Kanados industrijos, sako jis, pateko į svetimų šalių rankas.

"Jeigu mes esame supratlyvi", tęsė jis, "mes turėtume nutarti, ar pagreitinti integraciją su Jungtinėmis Valstijomis ir ekonominiai, ar imtis žygių pakeitimui dabartinės eigos".

JORDONO PREMJEERAS II MAJALI UZMUSTAS

LONDON. — Amano radijas pranešė, kad bombos eksplozijoje žuvo Jordono premjeras Hazza Majali.

Kairo radijas pranešė, kad užsienio ministerijoje sprogo bomba ir 10 asmenų užmušė ir 50 sužeidė.

TEHRAN. — Irano premjeras Eghbal rezignavo.

DETROITAS. — Viceprezidentas Niksonas pasakė, kad JAV bile kada gali nuversti Kubos valdžią.

Klausimas, ką darys Jungtinių Tautų kariuomenė. Pagal JT skelbiamą nusistatymą, JT kareiviai neprivalo kištis į tarpusavį Kongo konfliktą. Bet pranešimas sako, kad JT kariuomenė vyksta linkui rubežiaus. Ką ji tenai darys?

Belgai, kurie sako, kad baigia evakuoti savo kareivius iš Katangos, reikalauja paskelbti neutralią zoną. Bet tai reikštų užstojimą kelio Kongo armijai ir gynimą Katangos premjero Tshombės.

Tshombė yra užsienio kontroliuojamos kompanijos viceprezidentas. Ta kompanija matyti ir yra užpa'alalyje jo politikos. Belgai nedvejojantys nori išgelbėti savo investimentus nors Katangoj. Klausimas, ar Jungtinių Tautų jėgos padės tuos investimentus išgelbėti?

Atrodo, kad Kongo krizis eina prie čiukuro. Siomis dienomis turės paaiškėti, kas kur stovi ir kas kokias jėgas turi. Taipgi išaiškės, kokią poziciją Jungtinės Tautos užims.

Lumumba nori, kad Jungtinės Tautos ištrauktų savo kariuomenę po to, kai Belgijos kariuomenė galutinai išsikraustys iš Kongo. Ar JT pildys Lumubos norą, taipgi turės greitai paaiškėti.

Laukia Turistų iš Tarybų Lietuvos

Laisvė gavusi iš Tarybų Lietuvos pranešimą, kad atvyksta į Ameriką skaitlinga turistinė menininkų grupė, kurioje busią keletas žymių Tarybų Lietuvos rašytojų, poetų, aktorių.

Galutinų žinių neturime, bet reikia manyti, kad galų gale amerikiečiai turės progą susitikti su Lietuvos turistais savo šalyje.

Nieko negalima pasakyti, ar tie turistai užsuks į Kanadą, ar jie nelies Kanados. Gal ateityje kada nors ir Kanadą aplankys Lietuvos turistai. Iki šiol, kaip žinia, labai mažai turistų lankosi Kanadoje iš Tarybų Sąjungos.

Iš Kanados Gyvenimo

Toronte karališkoji policija suėmė tris kiniečių nacionalistų veikėjus už šmugeliavimą į Kanadą kiniečių. Jie paleisti po \$25.000 užstatu kiekvienas.

Vienas iš jų, William C. Wong, vadovavo delegacijai, kuri įteikė protestą federalei vyriausybei Ottawoje už neteisėtą kaltinimą kiniečių. Jis yra apdraudęs kompanijos agentas. Taipgi Ontario kiniečių bendruomenės centro pirmininkas ir Kuomintang'o pildančiosios tarybos narys.

Kitas, Kent Lee, China Trading Co. galva, Kiniečių Centro išdininkas.

Trečias, George H. Chan, taikos teisėjas, notaras.

Per visą Kanadą suimta virš 10 tokių šmugelninkų.

Sie šmugelninkai kaltinami įgabenime nelegaliai kiniečių, imant iš jų iki \$4.000 už įgabenimą. Čia tie įgabentieji turi atidirbti tiems šmugelninkams dirbdami vergiškose sąlygose.

Kanados Taikos Kongreso pirmininkas Endicottas anksčiau teigė, kad Kinijos nacionalistai tokiu būdu išplėšia daug pinigų iš vargšų emigrantų finansavimui Čiang Kai-šeko veiklai Kanadoje, tariamam "kinijos vadavimui".

4.000 Dominion Bridge kompanijos darbininkų išėjo į streiką, kadangi negalėjo susitarti su kompanija. Išėjo į streiką Toronto, Ottawos, Sault Ste. Marie, Lachine, Winnipeg, Selkirk, Regina, Calgary ir Edmontono ūmonių darbininkai. Galimas daiktas, kad dar vienos ūmonės, Nova Scotijoje, darbininkai išeis į streiką.

Darbininkai reikalauja pakelti algas ir pasirašyti sutartį bendrai dėl visų ūmonių.

Nuo rugsėjo 5 iki 17 Toronto ir apylinkės gyventojai turės progą pamatyti dar nematytą Kinijos meną. Pekingo operos kompanija iš arti 100 asmenų atvyksta į Royal Alexandra teatrą su labai įdomia programa, susidedančia iš operos, akrobatikos ir kitokių numerių.

Pirmu kartu savo gyvenime kanadiečiai gauna progą susipažinti su kiniečių menu.

Kanados Nacionalė Paroda, kuri prasidėjo praėjusią savaitę, džiaugiasi skaitlingu atsilankymu. Sumušami visų praėjusių parodų rekordai.

Tai vieta, kur galima pamatyti ne tik technišką pasaulio pažangą, bet ir daug visokių įdomybių.

Toronto Distrikto Darbo Tarybos susirinkime delegatai reiškė nepasitenkinimą vadovybe.

Kaip pasirodo, tai minėta taryba nei piršto nepajudino, kai Toronte streikavo tūkstančiai statybos darbininkų. Ji nekreipia jokios atydos į bedarbių padėtį. Mažai atydos buvo kreipiama į kitur Ontarijoj vykstančius streikus.

Kanadietis

KANADOS FUTBOLŲ ŽAIDĖJAI PRALOŠE

TORONTO. — Kanados futbolininkų (soccer) tymas, sudarytas iš futbolo žvaigždžių, pralaimėjo žaidynes su Tarybų Sąjungos tymu dviejais punktais. Tarybinis tymas padarė 4 punktus, o kanadiečių 2.

Sakoma, kad kanadiečių tymas žaidė labai nesutartinai. Tur būt dėl to, kad jis buvo surinktas iš visų vietų, nors ir parinktų žaidėjų.

Winnipegė gimęs liaudies dainų dainininkas Ernie Prentice. Jį galima matyti ir girdėti ant TV programoje "A Hatful of Music".

Lietuvių Gyvenimas Lietuvoj ir Amerikoj

1. LIETUVA ŠIANDIEN — tai nedidelė knyga puspuslapiais, bet baisiai didelė ir stipri savo turiniu, nes joje labai teisingai pasakoma ir daugybė nuotraukų parodoma, kaip atrodo socialistinė Lietuva, jos žmonės ir gyvenimas; pasakoma ir parodoma žmonių, kurie lankėsi Lietuvoje 1959 m. ir viską matė savo akimis, jautė savo širdimi ir patyrė savo objektyviu protu. Kiekvienas lietuvis turi šitą knygą įsigyti ir platinti — juo labiau platinti tarp tų, kurie yra suklaidinti atžagareivių spaudos melais. 95 psl. Kaina 1 dol.
2. AMERIKOS LIETUVIAI ir ANGLISKŲJŲ SKOLINIŲ ŽODYNAS — Amerikos lietuvių laikraščių, knygų, mokyklų, parapijų, kultūros ir kalbos labai įdomus aprašymas. 366 psl. Kaina 2 dol.
3. ŠIRDIES RŪMAI — pirmasis lietuviškas romanas apie širdį. 449 psl. Kaina 2 dol.
4. SLIAPTARNIAI — didžioji Amerikos lietuvių gyvenimo knyga. 652 psl. Kaina 2 dol.
5. ČIKAGOS SEŠĖLIAI — nuogojo gyvenimo vaizdai. 316 psl. Kaina 2 dol.

Visos 5 knygos sykiu tik 5 doleriai čia arba Lietuva. Persiuntimo kaštus apmokame.

Rašykite:

Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto Įsteigtas

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, ONT.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniiais metais išleistų Tarybų Lietuvoje. Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Zemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norintieji naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

- SAKO IR VANZETIS. H. Fastas. Gyvenimo aprašymas. Knyga 216 puslapių. Knygyne Nr. 239.
- APIE AMERIKĄ. Zemaitė. Knyga 158 puslapių. Knygyne Nr. 240.
- HERKUS MANTAS. Juozas Grušas. 5 veiksmų tragedija. Knyga 78 puslapių. Knygyne Nr. 241.
- LAIMINGAS MALŪNAS. J. Slavičius. Apysaka. Knyga 352 puslapių. Knygyne Nr. 242.
- VISA TAI BUVO. J. Piliaras. Apysaka. Knyga 288 puslapių. Knygyne Nr. 243.
- RAMO SŪNĖNAS. Deni Didro. Satyrinis dialogas. Knyga 184 puslapių. Knygyne Nr. 244.
- CHAMAS. E. Ožeškienė. Apysaka. Knyga 336 puslapių. Knygyne Nr. 245.
- MANG DRAUGAI. R. Lukinskas. Du apsakymai. Knyga 190 puslapių. Knygyne Nr. 246.
- DVI SAVAITĖS AUSTRIJOJE. G. Žimanas. Kelionės aprašymai. Ilustruota. Knyga 158 puslapių. Knygyne Nr. 247.
- PANFMUNĖS APSAKYMAI. Vl. Dautartas. Knyga 180 puslapių. Knygyne Nr. 248.
- TAMSIŲJŲ NAKTŲ. A. Gudaitis-Guzevičius. Apysakymai. Knyga 256 puslapių. Knygyne Nr. 249.
- INTERNACIONALAS KARCERYJE. A. Jasutis. Raporatai, apsakos, eilėraščiai, laiška. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 250.
- MAISTININKAS. I. Lapienis. Vaikystės prisiminimai. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 251.
- PER KALNUS, SNAUDZIANCIAS GIRIAS. R. Budrys. Kelionių aprašymai. Knyga 288 puslapių. Knygyne Nr. 252.
- SERMEGIAUS SŪNUS. Ig. Lapienis. Apysakymai. Knyga 224 pusl. Knygyne Nr. 253.
- VIENKIEMIS STEPĖJE. V. Katajevas. Romanas. Knyga 396 puslapių. Knygyne Nr. 254.
- SLEKERIS. Rojus Mizara. Romanas. Knyga 292 puslapių. Knygyne Nr. 255.
- ATSIMINIMAI. St. Matulaitis. Knyga 408 puslapių. Knygyne Nr. 256.
- ZYGYJE. I. Lapienis. Atsiminimai. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 257.
- LIEPSNOJANTIS SLENIS. Filipas Bonoskis. Romanas. Knyga 384 puslapių. Knygyne Nr. 258.
- DARBO GATVĖ. Alf. Bieliauskas. Apysaka. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 259.
- ANA KARENINA. Pirmas tomas. L. Tolstojus. Romanas. Knyga 642 puslapių. Knygyne Nr. 260. Antras tomas. Knyga 552 puslapių. Knygyne Nr. 261.
- PATARLĖS IR PRIFZODZIAI. Knyga 480 puslapių. Knygyne Nr. 262.
- SAKMĖ APIE GESTĄ BERINGĄ. Selma Lagerlef. Apysakymai apie Svediją. Knyga 432 puslapių. Knygyne Nr. 263.
- BRONZOS PAUKSTIS. A. Rybakovas. Apysaka. Knyga 298 puslapių. Knygyne Nr. 264.
- PALAIŽIŪNAS. E. Niziurskis. Apysakymai. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 265.
- SUKILIMAS AUKSO KASYKLOSE. Džekas Linsėjus. Dvi istorinės apsakos. Knyga 412 puslapių. Knygyne Nr. 266.

TARYBŲ LIETUVOJ

NAUJOS OPEROS

Operos žanras Lietuvos muzikiniame gyvenime ilgus metus buvo tiesiog apvertinoje padėtyje. Taip, pavyzdžiui, nuo 1920 m., nuo pat operos teatro įsikūrimo, iki 1940 m. tebuvo pastatytos vos trys naujai sukurtos lietuviškos operos.

Bet pokario metais įvyko lūžis. Mūsų kompozitoriai sukruto, ir dabar mes kasmet teatro scenoje išvystame po vieną - dvi naujas lietuviškas operas. Vien nuo 1953 metų sukurtos aštuonios naujos operos ir dvi operetės. Tai A. Klovos "Pilėnai" ir "Vaiva", A. Račiūno "Marytė", B. Dvariono "Dalia", V. Baumilo "Paskenduolė", B. Gorbulskio "Frank Kruk" (operos); A. Belazaro "Aukštinės marios" ir B. Gorbulskio "Meilė ir skarda" (operetės). Tarybų Lietuvoje dvidešimtmetį mūsų teatrai pasitiko su dviem naujais pastatymais — V. Klovos opera "Duktė" ir A. Klenickio opera "Prie Nemuno".

Neseniai Valstybiniame akademiniame operos ir baleto teatre įvyko operos "Duktė" premjera. Tai jau trečioji jauno kompozitoriaus Vytauto Klovos opera. Joje vaizduojama petolima mūsų gimtojo krašto praeitis — žiaurios hitlerinės okupacijos metai. Operos herojai — paprasti žmonės. Lietuvos dukros ir sūnūs. Jie priešinas okupantams, kovoja prieš juos. Ne vienam iš narsuolių tenka ir žūti. Pūsta ir pagrindinė "Duktės" veikėja Elena. Tačiau šių paprastų didvyrių atminimas mums visiems brangus, jie savo gyvybe ir krauju padėjo iškovoti Lietuvos darbo žmonių šviesų rytą.

Kartu opera primena mums hitlerinį grobikų gimtajam kraštui padarytas žaizdas ir tuo pačiu lygikartoja visiem žinomo čekų pasipriešinimo

kovų didvyrio J. Fučiko žodžius: "Žmonės, budėkite!" Šiuos žodžius ir pasirinko savo devizu naujosios operos libreto autorius, režisierius Juozas Gustaitis.

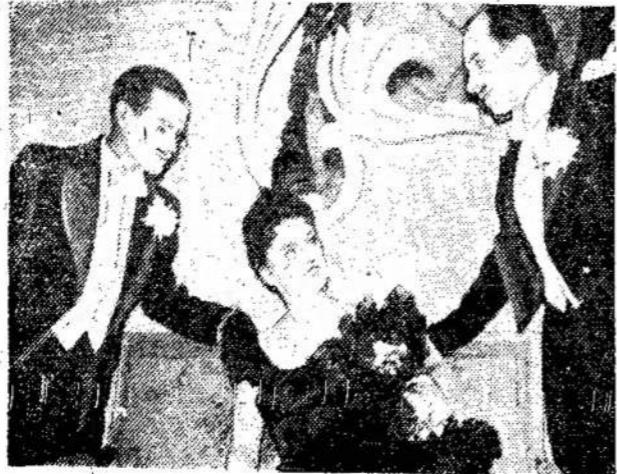
Operos "Duktė" muzika yra melodinga ir emocionali, ji perteikia gyvus žmonių jausmus ir mintis. Joje gausu dramatiško, persipinančio su lyriniais epizodais. Liaudiškai skamba operos chorai, sodriai ir spalvingai — orkestras.

V. Klovos operą "Duktė" teatro scenoje pastatė režisierius J. Gustaitis. Kuklias, bet simboliškai reikšmingas dekoracijas nupiešė dailininkė R. Songailaitė. Muzikinei pastatymo pusei vadovavo teatro vyr. dirigentas R. Geniušas. Premjeroje pagrindinius vaidmenis atliko E. Saulevičiūtė (Elena), V. Norieka (Andrius), R. Siparis (fašistų majoras Hofmanas), M. Aleškevičiūtė (Elenos motina), J. Stasiūnas (partizanų dalinio vadas) ir kiti.

Daugiau Kaip Tris Tonas Medaus

Ne vien Kėdainių rajone, bet ir visoje respublikoje plačiai pagarsėjo Karolio Poželos vardo kolūkio bitininkas M. Rindzevičius. Per vienuolika savo darbo metų jis sukūrė vieną didžiausių kolūkinų bitynų Lietuvoje. Dabar čia 130 bičių šeimų. Pernai iš kiekvieno avilio buvo iškopta beveik po 30 kilogramų gryno medaus. Kolūkis pardavė 3,132 kg medaus, 95 kg vaško ir keletą bičių šeimų.

Šiomet bitininkas M. Rindzevičius yra pasiryžęs iš kiekvieno avilio gauti po 40 kg medaus. Bitynas duos kolūkiui geras pajamas.

Kauno Valstybinis muzikinis teatras parodė paskutinę šio sezono premjerą — F. Leharo operetę "Linksmoji našlė".

Nuotraukoje: scena iš 1

veiksmo. Jan Brioz — aktorius V. Riškus, Hana Glavan — aktorė M. Žilionytė, Kaskada — artistas G. Šmitas.

Vilniaus XVI vidurinės mokyklos turistų - kraštotyrininkų būrelyje užsiliminėja 45 mokiniai. Vadovaujami mokytojo Z. Sviklo, būrelio nariai žiemos mėnesiais atlikdavo trumpesnes išvykas į miesto apylinkes, mokėsi žy-

giuoti pagal kompasą ir žemėlapi.

Šiomet dienomis jaunieji turistai atliko pėsčiųjų žygį į Trakus.

Nuotraukoje: jaunieji turistai - kraštotyrininkai žygyje.

Antroji Respublikinė Gėlių Paroda

Tikra gamtos stebuklų ir žmogaus rankų kūrinų karaliuja yra rugpjūčio 12 d. Vilniaus jaunimo sode atidarytoji antroji respublikinė gėlių paroda. Joje dalyvauja 10 rajonų vietinio ūkio valdybos, 7 stambių respublikos miestų gėlių ūkiai, 5 Žemės ūkio ministerijos medelynai, mokyklos, ligoninės, gėlių mėgėjai.

Nė vienas lankytojas neaplenks Kaišiadorių dekoratyvinės sodininkystės medelyno stendo. Šis ūkis, įsikūręs tik pernai, jau įveisė puikias rožių, gladiolių, gvazdikų, astrų, floksų plantacijas. Jau šiomet jis surinko 300 kilogramų gėlių sėklų. Jų su kapu užteks respublikos gėlininkams.

Atskiras stendas yra skirtas Šeduvos gamtos mėgėjams. Parodos lankytojai domisi ne tiek kuklia kolekcija, kiek puikiais šio miesto gyventojų darbais. Visose gatvėse, prie kiekvieno namo čia įveistos klombos, dekoratyviniai žolynai.

Kaip ir ankstesniais metais, gausią gėlių kolekciją eksponuoja respublikos Mokslų akademijos Kauno Botanikos sodas. Jis rodo, kaip reikia apželdinti gamyklų cechus, laboratorijas, demonstruoja ištisą galeriją dekoratyvinių augalų. Nuostabius jurginus, cinerarias, australiškuosius levažandžius eksponuoja Biržų rajono vietinio ūkio valdyba. Gražų gamtos kampelį čia įrengė Kazlų Rūdos rajono Gudelių pradinė mokykla.

Tik patiems geriausiems gėlininkams - mėgėjams čia atsirado vietos individualiems stendams. Ir kiekvienas jų džiugina kuo nors nauju, nematytu. Žinomas Vilniaus gėlių mėgėjams P. Rotoms-

kis eksponuoja jo išvestų jurginų kolekciją, retas kvadratas ir miniatiūrinės gladiolės, S. Eicher-Lorka demonstruoja augelio atmainų kaktusus, naujas gladioles. Gražiai apipavidalino savo stendą Vilniaus gėlių mėgėja S. Smaikevič. Ji demonstruoja nuostabų savo sode išaugintų gėlių ir vaisių derinį. Šimtai gėlių rūšių ir atmainų surinkta šioje puikioje parodoje.

(ELTA)

Prie Piniginio Atlyginimo

SEDUVA. — Rajono kolūkis "Draugas" — pirmaujantis rajone. Pernai kolūkio piniginės pajamos viršijo 2,4 milijono rublių. Beveik pusę šių pajamų žemdirbiai paskyrė visuomeninių pastatų statybai, traktoriams bei žemės ūkio mašinoms įsigyti, dirvų nusausinimui. Kolūkiečiai už kiekvieną darbadienį gavo po 7 rublius ir 2,7 kg grūdų.

Šiais metais kolūkyje į-

Nemaži melioracijos darbai atliekami Alytaus rajono "Raudonikių" kolūkyje. Baidžiugina kuo nors nauju, nematytu. Žinomas Vilniaus gėlių mėgėjams P. Rotoms-

Kolūkiniai Kraičiai

RAMYGALA. — Zigmo Aleknavičiaus gyvenime šiomis dienomis įvyko du reikšmingi įvykiai: "Galybės" kolūkio partinė organizacija priėmė jį kandidatu į TSKP narius, o darbšti kolūkietė Zita Bučinskaitė atidavė šauniam traktorininkui savo ranką ir širdį.

Linksmos buvo vestuvės. O ir ko nesidžiaugti, nesilinksinti, jeigu jaunave džiai turi iš ko pradėti naują gyvenimą. Neįamiršo jaunavedžių ir kolūkio valdyba: pagal tvirtai nusistovėjusią tradiciją jiems paskirtas kolūkinis kraičis — po 1.400 rublių kiekvienam.

Zita ir Zigmas — ne pirmi ir ne paskutiniai, kuriems kolūkis sukrauna vestuvinį kraičį. Neseniai atšoko vestuves kolūkiečiai Povilas Želnys ir Vanda Ališaitytė. Kolūkis jų taip pat neaplenkė. Šiomet "Galybės" kolūkyje jau susikūrė 15 naujų šeimų. Kolūkio kraičio pavidalams išskirta 42 tūkstančiai rublių.

Šita gera tradicija rado atgarsį ir kitose rajono žemės ūkio artelėse. "Lenino keliu", "Vienybės", Stalino vardo, "Pažangos", J. Žemaitės vardo kolūkiai irgi skiria savo nariam vestuvinius kraičius. O "Lenino keliu" kolūkio valdyba nepamiršta ir būsimų kolūkiečių — išskiria kraičelį ir naujagimiams.

Kolūkio Kultūros Namai

Ant gražiosios Minijos kranto, Kretingos rajono "Jaunosios Gvardijos" kolūkyje pradėti statyti kultūros namai. Čia bus 300 vietų salė, gerai įrengta scena, kambariai bibliotakai, skaityklai.

vestas piniginis darbo atlyginimas, kuris išmokamas kas mėnesį. Kolūkio žemdirbiai patenkinti šia naujove.

metu kasamas pagrindinis

800 metrų ilgumo kanalas.

Nuotraukoje: darbininkai

Juozas Petraška ir Juozas

Marcinkevičius lygina pa-

grindinio kanalo šlaitus.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

BEDARBIŲ SKAICIUS PAAUGO LIEPOS MĖNESĮ

Spaudoj pasirodė nemaloniai žinios. Darbo ministerija ir Statistikų biuras paskelbė, kad liepos mėnesį Kanadoj bedarbių buvo 11,000 daugiau, negu kad buvo birželio mėnesį. Reiškia, pačiame vidurvasaryje bedarbių skaičius paaugo, nors buvo tikimasi, kad jis sumažės. Liepos mėnesį buvo 311,000 darbininkų be darbo. 83,000 daugiau, negu pernai šiuo metu. Nereikia įsivaizduoti, kad čia jau pilna skaitlinė. Yra negaunančių apdraudos, tad jie niekad neregistruojami.

Tai nekoks vaizdas dėl darbo žmonių. Kiek gali būti bedarbių žiemai atėjus? Nekurie unijų lyderiai pranašauja 1,600,000 ar daugiau. Jeigu ir nepasiektų tiek, tačiau jau aišku, kad bus labai daug. Daugiau, negu praėjusią žiemą.

Nedarbas kapitalistinėj santvarkoj yra pati didžiausi darbo žmogaus rykštė. Užėjus nedarbui, atsiduria į pavojų viskas. Darbininkas gali netekti visų apdraudų, kokias jis turi dėl savo ateities užtikrinimo, nes apdraudos yra nutraukiamos, jei mokesčiai nemokami. O kaip darbininkas galės mokėti, jei jis nedirba?

Kalbama apie viešus darbus. Bet iš praktikos žinome, kad žiemą ne visus darbus galima dirbti. Tie darbai, kurie būdavo dirbami, paima labai mažą dalį bedarbių.

Tuom pačiu sykiu paaiški, kad ir bedarbių apdraudos fondas labai išsekęs. Kas bus, jeigu jis visai išseks?

Tai labai rimta situacija. Darbo žmonių judėjimas turės atkreipti į tai didesnę atydą.

Prie progos galima pastebėti, kad laike rinkimų ponas Diefenbakeris sakė, kad nėra reikalo Kanados darbininkui būti be darbo. Kaip jis išsisuks iš to dabar, būdamas valdžios gaiva?

AR NEBUS TIK EINAMA PER TOLI

Lietuvybės palaikymas išeivių tarpe geras dalykas. Bet atrodo, kad nekurie žygiai dėl tos lietuvybės išlaikymo ne tik nieku neprisideda prie lietuvybės išlaikymo, o dar apsunkina jį. Štai pavyzdys:

Lietuviškų kapinių taryba skelbia, kad ji esanti bėdoj. Esą užpirkta žemė kapinėms, kuri kainuoja \$55,000. Už tokią sumą nupirktą tik 11 akierių. Atrodo, kad labai mažai pinigų turėta. Už 4 akierius reikėjo bėgyje metų sumokėti \$16,000, bet ir to nesumokėta. Sumokėta \$12,000, bet daugiausiai skolintais pinigais. Dabar Tarybai reikia sukelti \$20,000 kelių mėnesių bėgyje. Ir paskui, morgičiai ir procentai už morgičius vėl pareikalauja daug pinigų. Ne iš gero Taryba siūlo, kad žmonės jau dabar užsiperktų vietą kapinėse.

Tokia finansinė našta dėl kapinių labai daug atsilieps į kitus lietuviškus reikalus. Nesant didelio skaičiaus lietuvių, galimas daiktas, kad kapinės visuomet bus sunku išlaikyti. Ne visi lietuviai norės laidotis tose kapinėse.

Atrodo, kad pinigai galėjo būti sunaudoti geriau. Numirusiam žmogui juk nesudaro svarbos, kuriose kapinėse jis bus palaidotas, lietuviškose, ar tarptautinėse. Daug lietuvių guli tarptautinėse kapinėse ir dar daugiau atsiguls. Už \$55,000 galima buvo daug ko padaryti lietuviškumo palaikymui. Galima pastatyti mokyklą, salę ar ką kitą.

Be abejonės, kiekvienas daro kaip išmano. Bet šiame reikale atrodo, kad buvo remiamasi kokiais nors siaurais surmetimais, negalvojant, kad tuomi bus apsunkinti kiti darbai.

Tai dar vienas reiškinys, kaip nekurie vadeivos nukreipia tautiečius į neproduktingas sritis, kaip eikvojami dideli pinigai nieko gera neduodantiems ateiviams užmojams.

MANO ŽEMĖ

Alg. Skinkys

Ežerėliais žydriais išrašyta,
Girių juostom, kalneliais atasta
Mano žemė... Ir grožio jos šito
Negali nedainuoti, nejausti.

Brenda vėjas rugiais į pakalnę,
Debesėliais žiedadulkes gena.
Kvepia oras vidudienį švelnų
Mano duona ir prakaitu mano.

Dūzgja bitės, po dobilus skraido.
Tu klausaisi jų klevo pavėsy.
Šitą skambų dūzgimą lyg aidą,
Kur bebūsi, visur tu girdėsi.

Kregždės ore šaudyklėmis šaudo.
Vyturiai dangų mėlyną grėžia.
Ir upokšni, ir beržą, ir skliautą,
Kur išeisi, širdy išsineši.

Nepamesi. O naktį ir dieną
Jausi atvirą žvilgsnį gimtines.
Ir lydės tavo žingsnį kiekvieną
Baltos žydincios ievos lyg ynys.

Ežerėliais žydriais išrašyta,
Girių juostom, kalneliais atasta.
Mano žemė... Ir grožio jos šito
Negali nedainuoti, nejausti.

Sąžinės Kerštas

Buvo puiki vasaros diena — 1945 m. rugpiūčio 6-oji. Staiga viršum miesto pasirodė vienišas lėktuvas. Nenujausdami nieko blogo, žmonės ramių ramiausiai stebėjo svetimąjį lėktuvą. Tai buvo kaip tik ryto metas. Tik dabar buvo atsauktas oro pavojus.

Tačiau praėjo kelios minutės, ir beginklis miestas pavirto milžiniška ugnies jūra, kurioje žuvo 240,000 žmonių.

Lėktuvo vadui majorui Klodui R. Ezerliui buvo įteiktas aukščiausias JAV ordinas — "Karinis kryžius" — už 240,000 iš karto užgesusių gyvybių už 60,000 vėliau po ilgų ir baisių kančių mirusių.

Kai majoras K. Ezerlis sugrįžo į Jungtines Amerikos Valstijas, jį ir jo igulą kviesdavo iš vieno prašmatnaus pokylio į kitą, jį apiberdavo dovanomis. Tuo pat metu amerikiniai biznieri, patriotinio kvaitulio apimti, pastatė šiam nelemtam įvykiui pažymėti filmą, pavadintą "Hirošimos didvyris".

Bet majorui Ezerliui šitas triukšmas netrukus įgriso. Priedo dar prabilo sąžinė, ir jis nerado raminancio atsakymo į paparstų paprasčiausią klausimą: "Kam pririekė numesti atominę bombą tuo metu, kai karas jau buvo besibaigęs"? Ir tai privertė jį rinkti viską, kas buvo rašoma apie šį merdintį miestą. Į jo rankas pateko nuotrauka, kurioje buvo matomas visiškai sudegintas žmogaus veidas, jis perskaitė kaltinančius šio baisaus įvykio liudininkų pranešimus ir su-

žinojo, kad įvykus sprogi-
mui, verdantis upės vanduo
nuplukdė vaikučių lavonus.
Jis sužinojo taip pat, kad
dvylika metų po to nelem-
to rugpiūčio ryto tūkstančiai
japonų gimdo nenormalius
vaikus — aklus, deformuo-
tomis galvomis ir galūnėmis.

Ar neturėjo kiekviena šių
motinų, kiekvienas tokio vai-
ko tėvas prakeikti amžiams
jį, Klodą R. Ezerlį?

Jį persekiavo baisūs
sapnai. Jis matydavo vaiku-
čių lavonus verdančiam van-
denyje. "Nemeskite bom-
bos... Vaikai... ne... jie
dega..." — surikdavo jis ir
pabusdavo išpiltas šalto prakaito.

JAV Karinių oro pajėgų
vadovybė, — kaip nurodo
VDR žurnalas "Noje Berli-
ner Illustrirte", — paleido
majorą į atsargą ir pasiuntė
jį gydytis į nervų ligų sanato-
riją. Ten jis išstomis va-
landomis klaičiu žvilgsniu
žvelgdavo į tolį ir staiga pa-
šokdavo, kai tik išgirdavo
tolumoje motorų gausmą,
bandydavo nuo ja pabėgti ir
vis šaukdavo: "Jie atskren-
da. Jie meta bombą! Gelbė-
kit! Jie meta..."

Protarpiais buvusį majorą
apimdavo persekiojimo ma-
nija. Naktimis jam vaiden-
davosi, kad japonai su pei-
liais dantyse sėlina čia pat,
ieško jo, norėdami atkeršyti
už savo nužudytuosius bro-
lius ir seses.

Būdavo sušaukiami įzy-
miausių nervų ligų specia-
listų konsiliumai. Jie siūly-
davo naujausius gydymo me-
todus, bet ligonis nesveiko.
Klodus Ezerlis negalėdavo

pamiršti savo kaltės, o visi
gydytojų bandymai pakreip-
ti jo mintis kita vaga buvo
nesėkmingi.

Majoro sveikata visai pa-
šlijo. Jis dažnai sutraišky-
davo viską, kas tik patekdavo
į jo rankas. Kai jis pradėjo
keikti vyriausybę, kuri
buvo jį pavertusi masiniu žu-
diku, o kartu ir visus tuos,
kurie nori vėl mėtyti atomi-
nes bombas, "Hirošimos did-
vyris" tapo valstybei pavojingu
pacientu. Tódél jis tu-
rėjo būti atskirtas nuo išori-
nio pasaulio.

Tamsią naktį Klodas R.
Ezerlis buvo policijos auto-
mobilyje išvežtas iš sanato-
rijos. Jis pateko į didžiulį
beprotnamį "St. Inosens"
Niujorko valstijoje. Gabenant
jį čia, majoro rankos "išsėjo-
si" antrankiuose.

— Mes turėjome šitaip pa-
sielgti, nes priešingu atveju
jis būtų akis išsidraskęs.

O kiek vėliau Veiko be-
protnamyje Teksaso valsti-
joje. Čia jau niekas nebeprisi-
siminė "Hirošimos ir poky-
lių didvyrio", čia jis tapo tik
numeriu: A-29,465.

Tokia tad šio žmogaus
tragedija, žmogaus, kuris
buvo priverstas vykdyti be-
prasmišį įsakymą, padiktuotą
vien tik Pentagono noro iš-
bandyti atominę bombą "na-
tūraliomis sąlygomis".

Tačiau prieš penkiolika
metų ant Hirošimos ir Na-
gasakio numestos bombos,
be tų milžiniškų aukų, kurių
jos tuomet pareikalavo, dar
ir dabar negailėstingai skina
brangias žmonių gyvybes.
Tik vienoje Hirošimos ligo-
ninėje per vienerius metus
nuo spindulinės ligos mirė
40 žmonių, o šimtų kitų ligo-
nių būklė labai rimta. "Asa-
chi" laikraščio pranešimu,
Japonijoje šiuo metu yra
250,000 žmonių, kuriems a-
tominės bombos sprogimas
paliko gilių pėdsakų. Net To-
kio mieste spinduline liga
serga beveik penki tūkstan-
čiai žmonių. Daugelis jų sle-
pia tai, bijodami kliūčių gau-
nant darbą, vedant arba dėl
kitų priežasčių. Į miesto ligo-
nines dar vis patenka žmo-
nių, kuriuos išsekino sunkios
ligos bei radiacijos padari-
niai.

Vienas iš nusikaltėlių, vi-
sų mažiausias, gavo savo at-
pildą. Jam atkeršijo jo pa-
ties sąžinė. Kiti nusikaltėliai
patys stambieji, rengia nau-
jas hirošimas. Jie kol kas
nebijo atsakomybės. Bet jie
jos neišvengs.

Nagasakio ir Hirošimos
aukos primena milijonams
kasdien, kas valandą, kad
tik vieningomis visų pasau-
lio dorų žmonių pastangomis
bus užkirstas kelias nau-
joms Hirošimos ir Nagasa-
kio tragedijoms, skatina ma-
ses dar ryžtingiau kovoti už
taikos stiprinimą, už visišką

(Pabaiga ant 5 pusl.)

Pastabos

Jungtinės Valstijos dažnai giriasi, kad jos yra galinčiausia valstybė pasaulyje.

Jų lyderiai dažnai pagrūmoja Tarybų Sąjungai visišku jos sunaikinimu.

Bet dabar Eisenhoweras ir kiti šaukia, kad Kuba sudaro baisų pavojų. Pavojų ne tik Jungtinėms Valstijoms, bet ir visam Amerikos kontinentui.

Kuba, kaip žinome, yra sala ir ant jos gyvena vos 6 milijonai gyventojų. Gi Jungtinėse Valstijose apie 180 milijonų.

Dabar kitas klausimas.

Jungtinės Valstijos visuomet sako, kad jos stovi už laisvę.

Tai kodėl Kuba negali turėti laisvės tvarkytis, kaip jos žmonėms patinka? Kodėl ji negali prekiauti ir draugauti su visomis šalimis, įskaitant ir socialistines šalis?

Kodėl gi ji negali, jeigu jai patinka, turėti ir komunistinę valdžią?

Jungtinių Valstijų valdovai labai nusimaskuoja, kuomet jie taip puola Kubą.

Jie parodo, kad "laisvajame pasaulyje" nėra tokios laisvės, apie kurią tiek daug šaukiama.

Čia laisvė elgtis tik taip, kaip imperialistai nori.

Nedrįsk užkliudyti jų interesus.

Sale tarptautinių bėdų, Jungtinės Valstijos ir Kanada turi didelę naminę bėdą.

Jungtinės Valstijos priskaito 5.000.000 bedarbių, Kanadoje yra 311.000. Proporcionaliai imant, nedarbas ir Kanadoje beveik toks pat.

Ir tai pačiame vidurvasaryje.

Ar ne juoda akis "laisvajam pasauliui"?

Vienas JAV reporteris surado, kad ir Tarybų Sąjungoje yra bedarbių.

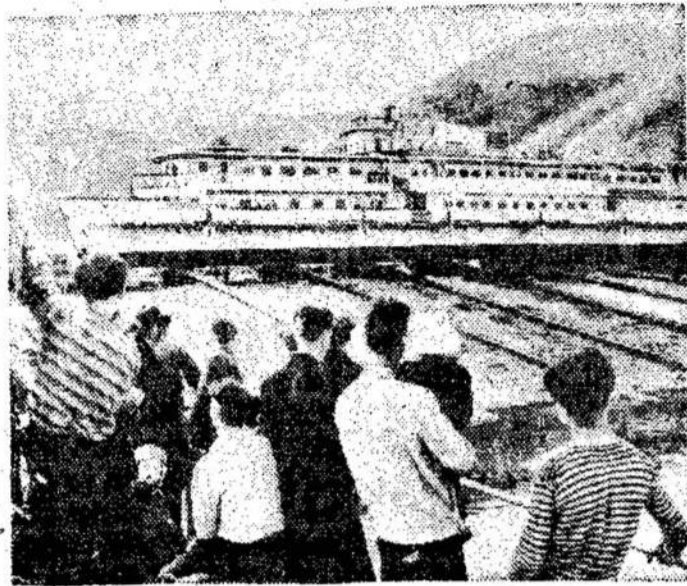
Girdi, vieni patys pameta darbus, kitus pavaro iš darbo už ką nors. O kas gi jie, jei ne bedarbiai? Juk ir jie nedirba, kol susirandą darbus?

Bet tur būt tokie bedarbiai nedaug patiekos duoda ir tam korespondentui.

Tai ne tokie bedarbiai, kurie negali gauti darbo, nors yra patyrę specialistai.

Toronto lietuviškų kapinių taryba siūlo iš kalno įsigyti vietą kapinėse.

Bet kaip gi bus su ta vieta, jeigu Lietuva bus "išvauduota" ir reiks paliktą tą vietą?

Tarybų Sąjungoj gaminami nedideli keleiviniai laivai. Nuotraukoje matote vieną tokių, paleistą gegužės mė-

nesį. Jis yra 77 metrų ilgio, 750 tonų, gali paimti 300 keleivių ir plaukti 20 kilometrų per valandą.

Ką Kiti Rašo

Kas Ten Negalima

Grįžus iš Lietuvos dažnai girdžiu sekamus klausimus: "Ar Lietuvoje visi patenkinti valdžia?"

"Tobulnant naująją techniką, ar ten neatsiras bedarbių?"

"Juk negerai padarė komunistai atimdami žemę iš smulkių savininkų?"

"Kaip greit tikimasi prasidės karas tarpe Tarybų Sąjungos ir Kinijos" (Liaudies Kinijos, tai yra.)

Į šiuos klausimus kada nors atsakysiu išsamiau. O dabar tik prabėgom:

1. Niekur pasaulyje nėra valstybės, kurios visi piliečiai būtų pasitenkinę valdžia ir valdininkais. Nepasitenkinusių yra ir Lietuvoje. Ir dar kaip!

Nepasitenkinimą valdininkais Lietuvos piliečiai reiškia ne tik žodžiu, bet jų spauda pilna aštriausių kritikos.

Ešū tikras, jei mano kolega daktaras po mirties galėtų sugrįžti į žemę, jis pasakotų, kad ir pragaro piliečiai ne visi patenkinti Belzebubo valdžia.

2. Socialistinėje valstybėje bedarbių nėra ir negali būti! Nevisi tą pajęs suprasti, bet tai faktas. Pakartojau — negali!

Lietuvos pramonėje ir žemės ūkyje technika stovi gerokai žemiau Amerikos. O betgi ten su 1-ma diena šio mėnesio visur įvesta 7 valandų darbo diena. Už metų-kitų, vystantis technikai, bedarbis tik 6 valandas.

O kada technikoje pasivys — ir gal pralenks — Ameriką, dirbs nedaugiau 4 va-

Beje, ar šis faktas neparodo, kad "vaduotojai" yra jau įsitikinę, jog jų kaulai supus Kanadoje?

J. Y.

landas.

3. Ar gerai padarė valdžia "atimdama" žemę iš smulkių savininkų. Šis klausimas patiekiamas išvirkščiai. Nei iš vieno smulkaus savininko valdžia neatėmė nei hektaro žemės!

Tie patys žemės savininkai, kaip dirbo taip ir tebedirba tuos pačius žemės plotus. Tik tokis skirtumas, kad dirba kolektyviai, su mašinomis, be ežių ir virbinių tvorų.

Žemė yra pilnoje kolūkiečių nuosavybėje — visiems laikams. Skirtumas dar ir tame, kad nebegresia pavojus, jog bilė dieną gali prisistatyti antstolis ir žemę perduoti varžytinai.

4. Matyti, prisikaitę kapitalistinėje spaudoje, arba "vaduotojų" mazgotėse, kai kuris ir padorus lietuvis nuogastauja, kad karas tarpe Tarybų Sąjungos ir Liaudies Kinijos Respublikos neišvengiamas.

Tas dar gali būti "nieko tokio", bet tokiems gigantams susitikus, užsiliepsnotų visas pasaulis. Taigi, baimė turi pagrindo, bet...

Ko tie žmonės nesupranta, o katrie supranta, kaip "vaduotojų trijulė", neaiškina, tai vieno nesugriaunamo fakto!

Karas tarpe socialistinių valstybių yra negalimas!

Ne tik karas, bet ir rimti nesutikimai socialistinių valstybių tarpe yra negalimi. Kada tą taisyklę įsisamininsime, įsivaizduojamas karas tarpe TSRS ir KLR mūsų nebebaugins.

L. Jonikas

—o—

Teisybė Apie Demokratinę Vokietiją

Mes turime po ranka dviejų amerikiečių korespondentų pranešimus apie padėtį Demokratinėje Vokietijos

respublikoje. Jie bando būti objektyvūs ir apsieiti be įprastų šmeižalų.

"New Republic" korespondentas Terence Prittie suėjo kontaktan su nekomunistais, bet juos jungia su komunistais bendras darbas, kėlimas šalies gerovės.

Demokratinės respublikos parlamento (Volkskammer) prezidentas Dr. Johanner Diekmann pasakė korespondentui: "Mes (Rytų Vokietijoje) turėjome atsteigt savo gyvenimą iš pat pamatų ir tai, sunkiausiose sąlygose. Mes nukentėjome daug daugiau negu Vakarų Vokietija. Mūsų resursai buvo mažesni. Iš Vakarų mes negavome nei vieno cento finansinės paramos. Mes atsigavome tik savo loconomis jėgomis".

Taip kalba vokiečių lyderis, kuris nėra komunistas.

Be vadovaujančios Jungtinės Socialistų (komunist) partijos Rytų Vokietijoje yra dar liberalų-demokratų partija ir krikščionių sąjunga.

Diekmannas ir tokie demokratų vadai, kaip Geraldas ir Agsten su dideliu pasitikėjimu kalba apie Demokratinės Respublikos ateitį. Ne vakariečiai, bet rytiečiai skelbia naujas idėjas, ruošia naujus planus, tvirtai tikėdami, kad liaudiškas socializmas pralenks kapitalistinę demokratiją.

Smarkiai išaugo Rytų Vokietijoje stambioji pramonė. Plieno produkcija padidėjo trigubai, sustiprėjo chemikalių industrija ir mašinų gamyba. Kyla eksportas į užsienį.

Žmonės patenkinti ir linksmūs, ko seniau nebuvo. Netruksta sveiko jūmoro.

"New York Times" korespondentas atlankė naują modernią miestą Stalinstadatą, įsikūrusį prieš 10 metų. Ten kur Hitlerio laikais buvo karo belaisvių kapinės ir tuščios vietos, iškilo didžiausias Stalino vardo plieno kombinatas. Prieš dešimtį metų ten buvo sutraukta grupė nepatyrusių darbininkų, kaimiečių. Nebuvo jokios modernios mašinerijos. O dabar Stalinstadte milžiniškas plieno kombinatas, kuriame dirba apie 6.000 patyrusių darbininkų. Kombinatas per metus davė 1.200.000 tonų plieno ir špyžo!

Tai taip dalykai išrodo toje šalyje, apie kurią Amerikos komercinė spauda prirašė begales melo, šmeižto, nesąmonių ir paškvilių.

Viršų ima teisybė.

— Vilnis

SAŽINĖS KERŠTAS

(Atkelta nuo 4 pusl.) nusiginklavimą, kurio iniciatorius yra didžioji Tarybų Sąjunga, rodanti žmonijai kelią į šviesią ir taikią ateitį.

M. Jackevičius
(Tiesa)

ŠYPSENOS

Netikėliai

Kunigas atlaikė mišias už tai, kad dievas duotų lietaus, po to užlipo į sakyklą pamokslą sakyti. Apžiūrėjęs visus susirinkusius, rūsčiai tarė:

"Jūs netikėliai! Atėję prašyti dievo lietaus, bet nei vienas neatsinešė lietsargio".

—o—

Paklusni moteris

Vyras džiugavo savo žmona ir gyrėsi, kad jo žmona visuomet daro taip, kaip jis sako. Taip, ji buvo paklusni.

Tverdamas tvorą, jis pasiūkė žmoną į pagalbą. Pastatė stulpą ir kreipėsi į žmoną:

"Žiūrėk", tarė jis. "Kada aš linktelėsiu galvą drožk kiek galėdama".

Žmona pamanė, kad jis liepė drožti į galvą ir drožė. Pasėkmės buvo tokios, kad jis buvo paguldytas ligoninėn kelioms savaitėms.

—o—

Tuoj iš paskos

Įbėgo moteris į stotį ir kreipėsi į tarnautoją:

"Kada pribus 5.15 traukinys?"

"Tuoj po garvežio", atsakė tarnautojas.

Waterbury, Conn.

Mirė Ona Marozienė

Po ilgos ir skaudžios ligos rugpjūčio 20 dieną mirė draugė Ona Marozienė. Paliko vyrą Petrą, dvi dukteris, du sūnus, marčią ir anūkę.

Velionė priklausė prie Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 49 kuopos, LLD 28 kuopos, skaitė Laisvę, Vilnį ir kanadiečių Liaudies Balsą. Taipgi buvo Liaudies Balso platintoja per daugelį metų. Buvo labai rimto būdo, visur dirbo pagal išgalę parengimuose, jei tik buvo reikalus, taipgi pinigais visur prisidėjo.

Gaila netekus tokios geros ir nuoširdžios draugės, bet gamtos taip jau sutvarkyta, kad kas gimsta, tas turi ir mirti.

Velionė taipgi buvo ir gera lietuvė. Dar sveika būdama įsigijo sklypą žemės ant lietuviškų kapinių ir pasakė savo šeimai, kad kada mirs, tai kad ją palaidotų jos pasirinktoje vietoje lietuvių kapinėse Waterbury.

Lai būna jai amžina ramybė, o šeimai reiškiu gilią užuojautą.

J. Strižauskas

Tėviškę Aplankius

Petras Šiuplevičius

Gyvendamas žmogus turi daug svajonių. Važiudamas į Kanadą, visai įsivaizdavau šią šalį. Bet gyvenimas parodė ką kita. Ypatinai visai kitaip išrodė, negu įsivaizdavau, man atvykus depresijos laiką. Reikėjo pradėti beveik iš nieko. Kol šiek tiek įsikūriau, tai daug laiko praėjo.

Per tą laiką dažnai mintimis perbėgdavau Lietuvoje išgyventą laiką, ir liūdesys suspausdavo širdį prisiminus savo gimines ir pažįstamus. Tik po 30 metų mano svajonių šypnelė proga mano svajonėms virsti tikrove. Naktimis nubusdavau ir negalėdavau įtikinti save, kad tai bus tikrovė. Nejaugi už dviejų savaitių aš būsiu Lietuvoje?

Na, ir tos dvi savaitės buvo begalo ilgos. Rodos jos niekad nepraeis. Tačiau šiaip taip prisitartino ta diena — liepos 13-ta ir mes su geru būriu draugų ir giminių stovėjome Dorval aerodrome ir nekantriai laukėm savo "žirgo", kuris neš mus į brangią Lietuvą. Jautėsi ir baimė, nes nebuvau savo gyvenime skridęs orlaiviu, o čia prieš akis buvo tokia ilga kelionė. Bet rūpintis nebuvo kada, nes po kelių minučių mes buvome pakilę gana aukštai ir traukėme tiesiai į Paryžių.

Kaip kas bandė miegoti, bet aš apie tai nei negalvoju. Buvau susijaudinęs, o ypatingai galvoju, kokią ten Lietuvą rasiu, nes išvažiavau palikau Smetoną su savo šeima šeiminkaujant, o dabar juk visai kas kita: dabar Lietuva jau tvarkosi socialistiniais pagrindais. Girdėjau daug nuomonų ir buvau skaitęs spaudoje visokių nebūtų dalykų. Ir tas skatino kuo greičiausiai ten nulekti. Nors lėktuvas ir bėga arti 600 mylių per valandą, bet man atrodė, kad jis vietoj stovi. Bet štai jis jau leidžiasi žemyn ir mes išvydom Paryžių.

Apie Paryžių esu girdėjęs daug. Vieni sakė, kad labai linksma ten gyventi ir labai garsus visokiais kabaretais bei šiaip pasilinksminimo vietomis. Nors trumpai po tą miestą važinėjom, bet man nepatiko. Jokio ypatingo įspūdžio nesudarė. Miestas senas, o tos kavinės lauke neatrodė tokios romantiškos, kaip kad esu matęs jūdžiose. O priemiesčiuose žmonės gyvena labai skurdžiai. Kitos lušnelės beveik į žemę sulindusios.

Papietavę sėdome į Lenkijos orlaivį ir skridome toliau. Buvome apsisostę Ber-

lyne, bet tik aerodrome. Miesto neteko matyti. Apie 3 valandą vakro jau buvome Varšuvoje. Čia muitinės tarnautojos nelabai maloniai mus sutiko. Manau, kad jos mums lietuviams dar keršija, kad mes nuo jų Vilnių atsiėmėm, ar kuriais kitais sumetimais. Tik po trijų valandų kamantinėjimo ir krėtimo šiaip taip nuo jų atsikratėm. Turėjome Varšuvą nakvoti. Tai gavome Grant viešbuty apsisotiti.

Viešbuty atmosfera buvo daug geresnė. Viešbutis labai puikus.

Varšuvos miestas stebėtinai gražiai atstatytas ir labai puikiai atrodo.

Ant rytojaus sėdome į traukinį ir traukėme link Vilniaus. Nuolatos žiūrėjome į laikrodį. Laikas bėgo baisiai lėtai. Bet laikas artinosi, kada pasieksim Vilnių. Prieš kokias 15 minučių prieš išlipimą, nežinau kodėl, beveik visi pradėjome verkėti. Nusiraminę pradėjome vienas kitą kritikuoti ir padarėme griežtą nutarimą, kad daugiau neverksime.

Traukiniui pradendant sustoti, nežinau kodėl, širdis pradėjo smarkiau tvinkseti. Pradėjau jaudintis.

Stotyje sutiko mus didelis būrys žmonių ir gražios mergaitės įteikė visiems po gėlių buketą, o moterims net ir po kelius. Draugė Byrienė sutiko savo sesrį. Tai ji savo pasižadėjimo neišlaikė ir pradėjo balsiai verkėti. Tas vėl visus sujaudino ir turėjome ašaras šluostyti.

Draugas P. Rotomskis pasveikino nuo organizacijos kultūriniais ryšiams su užsieniu, o mes bandėm perduoti kanadiečių linkėjimus jiems. Nežinau, kas man atsitiko, rodos liežuvį suparalyžiavo. Bandžiau kai ką sakyti, bet tik ausyse užėr ir iš mano kalbos nieko neišėjo. Mano žmona visai netikė, nes ji laiko mane geru kalbėtoju.

Mūsų laukė labai iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo daug žymių žmonių. Per pietus draugiškai susipažinome ir pasikalbėjome, o paskui nuėjome gulti labai puikiame viešbutyje "Vilnius", laukdami rytojaus.

Pirma diena Lietuvos sostinėje Vilniuje

Kad susipažinus su miestu, nuėjome pas miesto majorą draugą Vildžiūną. Jis papasakojo apie Vilnių: jo pracių ir kaip buvo sunaikintas per praėjusį karą, o taipgi ir apie jo ateitį. Miestas greitai laiku gaus natūralias dujas, kurios šildys miestą, bus naudojamas viri-

mui. Kalbam apie švarą. Reikia stebėtis, kaip švariai miestas užlaikomas. Vilnius labai gražiai atstatytas. Kiekvienas lietuvis gali tuomi didžiulis. Daug visokių aikščių. Ypatinai daug visokių gėlių. Transportacija labai gera, galima kiekvieną miesto dalį pasiekti autobusu, o jei nori, tai ir taksį gali gauti, tik brangiau kainuoja.

Nuėjome į meno parodą. Reikia stebėtis piešėjų ir skulptorių gabumais. Tiesa, aš nesu joks ekspertas, bet vistiek žmogus matai, kas gražu. Kūriniai labai gerai atvaizduoja Lietuvos pergyventas kančias, jos kūryba ir užmojus. Čia galima būtų rašyti labai daug, bet gal vėliau, jei galimybės leis.

Kopiam į Gedimino kalną. Galvoju sau, reikėjo 10 metų anksčiau atvažiuoti, nes kalnas atrodė man per status. Bet užkopėm. Ir koks puikus vaizdas! Matai beveik visą miestą.

Apžiūrėjom daug bažnyčių, kurios labai gražios savo architektūra. Ėjome į Aušros Vartus. Ten daug žmonių meldėsi ir keliais ėjo.

panasiai, kaip Montreale St. Joseph bažnyčioje. Mačiau net gana jaunų mergaičių klūpojančias. Žmonės gali čia melstis, kas kiek nori, niekas iš jų nesityčioja.

Paskui nuėjome į lietuvišką Holivudą, kur lietuviškus filmus gamina. Nors savo pastatais dar menkas, bet jau milžiniški darbai atliekami. Žiūrėjom Lietuvoje gamintų filmų. Nebuvo galima atsigėrėti. Bet matėm ir labai liūdnų vaizdų iš vokiečių bei lietuviškų nacionalistų žiaurumų okupacijos laiku.

Vienas labai įdomus filmas buvo, tai Prisikėlusioji Lietuva. Čia matėm, kaip atstatomi fabrikai, ligoninės; kaip sparčiais žingsniais žygiuoja Lietuva pirmyn. Reikia priminti tą, kad Lietuva buvo nesvietiškai hitlerinų okupantų ir jų talkininkų lietuviškų nacionalistų su-naikinta.

Vakare vėl buvome visi susijaudinę, nes ruošėmės ant rytojaus važiuoti pas savo gimines. Manęs vėl miegas neėmė. Negalėjau įsivaizduoti, kaip ir kokį įspūdį man padarys brolis ir sesuo, kurių nesu matęs 30 metų.

(Bus daugiau)

Įspūdžiai Tėvynėje

Pas Vilniaus siuvėjus

Lankantis Lietuvoje, kanadiečių ir amerikiečių lietuvių grupėms, kurių dalį sudarė buvę ir esanti ilgamečiai šiose šalyse siuvėjai, buvo labai įdomu susipažinti su siuvimo industrija ir sąlygomis joje Lietuvoje. Mums ta laimė teko, kai pakvietė atsilankyti į Vilniaus siuvimo "Lelijos" dirbtuvę, kurioje siuva vyriškus ir moteriškus rūbus — paltus ir vyriškus kostiumus.

Siuvyklos direktorius (gaila, kad jo pavardė išsprūdo iš atminties), jaunas gabus ir energingas vyras, su jo dviem padėjėjais, labai nuoširdžiai mus sutiko, aprodė visą dirbtuvę, supažindino su darbu ir darbininkais, pradėdamas nuo modelių paruošimo iki rūbų užbaigimo.

Šis fabrikas dar gana jaunas, 1948 m. dirbo tik 8 darbininkai, o dabar jau pasiekė dviejų tūkstančių skaitlį. Pastatai nauji, labai dideli, erdvūs ir labai šviesūs. Įėjus į dirbtuvę jautiesi gana jaukiai, tai ne tokios ankštos, tvankios landynės, kaip man ir daugeliui šioj turtinėj šalyj prisiejo dešėtk metų išdirbti. Darbininkai dirba nesuskimę, kiekvienas atlieka paskirtą rūbo dalį, užbaigęs darbą, pasiunčia konvejeriais toliau, o naujas darbas taip pat ateina konvejeriais. Pastebėjau, kad kai kuriuose

darbuose jau pralenkė ir mus, pav., daug jau darbu atlieka ne siūdami, bet prikljuodami, kas žymiai sutaupe darbo laiką.

Siuvykloje nesimato tos nešvaros, kokia pas mus yra, nes kiekvienas darbininkas įvairias nuokarpas ir šiukšles sumeta į šiukšlių pirtines. Šioje siuvykloje kaip ir visur Lietuvoje obalsiai byloja už švaros palaikymą. Darbininkų uždėję 700 rublių mėnesinį ir daugiau. Jaunuoliai nuo 14 iki 18 metų dirba (supratau atostogų laikų) tik 6 valandas, bet mokėti gauna už 8 val. Nemokantiems siūti, yra priuošiamoji siuvimo mokykla. Paciami siuvyklos pastatai yra didelė valgykla, kur darbininkai patys apsitar nauja (self service). Kadangi darbininkų daug, tai valgo trimis pamainomis.

Siuvykla turi labai gražią didelę aikštę su dideliu vaisių sodu, kitokiais medeliais ir papuošę gausybę gėlių, pakraščiais suolėliai darbininkams pietų laikų poilsiuoti. Sodas ir puiki aikštė tvarkoma ir prižiūrima pačių darbininkų. Pavaišino mus skaniais obuoliais ir uogomis. Turi vaikų lopšėlių, kuriame darbu metu užlaikomi vaikučiai su moterų, kurios dirba fabrike. Turi gana platų saviveiklininkų ratelį, du choras, du dūdų orkestrus, kultūros salę. Daro įvairias išvykas, darbininkai gauna

Kubos Valdžia Stovi Ant Tvirų Kojų

Kubos premjeras Fidelis Kastras, atsakydamas į amerikiečių grumojimus, pareiškė, kad Kubos vyriausybė "yra solidžiausia ir tvirčiausia vyriausybė Amerikos kontinente, kadangi ji yra vienintelė vyriausybė Amerikoje, kuri apginklavo savo darbininkus ir valstiečius".

"Kubos revoliuciją", sakė jis, "gina ne mažutė grupė generolų".

"Revoliucinę vyriausybę gina ne vienutės tankų prisiško tipo militarinės kastos rankose; mūsų revoliucijos saugumas nepriklauso, kaip kitose Amerikos vietose, nuo skaičiaus tankų ir vyriausybinių oficialių malonės, teikiama militarinei kasta, ar nuo vyriausybės garbinamų generolų, nei nuo Amerikos ambasadoriaus malonės".

Kas liečią Kubos santykius su socialistinėmis šalimis, jis paskė trumpai ir stačiai:

"Mes esame draugai su Tarybų Sąjunga ir Kinijos Liaudies Respublika".

Jungtinės Valstijos išleido patvarkymą, pagal kurį visos šalys, kurios tik ves prekybą su Kuba, neteks Amerikos paramos.

Kastras, kalbėdamas į moteris, pareiškė, kad Kubos moterys turi dirbti ir kovoti šale vyrų. Tokiu būdu, sakė jis, Kubos kovotojų skaičius padidės dvigubai.

Tuom pat laiku buvo paskelbta, kad Kuba nacionalizuoja \$7,000,000 Owena Illinois Glass Co. of Toledo, Ohio.

KYLA OPOZICIJA CIANG KAI-SEKUI

TAIPEI. — Formosoje organizuojama nauja partija — Kinijos Respublikos Demokratinė Partija. Tik neatrodo, kad ši nauja partija daug kuo skirsis nuo Ciang Kai-seko partijos — Kuomintang.

Ji rems Ciang Kai-seko planą atgauti Kiniją. Viskas, kuo ji skirsis, tai savo vardu, kaip opozicinė partija.

kelialapių poilsiui.

Nereikia aiškinti, kad mūsų šalies siuvimo industrijoje būtų kas panašaus. Nebuvo nieko panašaus ir buržuazinės Lietuvos laikais.

Tiesa, negaliu pamiršti nepadėkavojus savo ir visos mūsų grupės vardu "Lelijos" fabriko direktoriui ir šaunioms padėjėjoms, kurie ne tik mus labai nuoširdžiai priėmė, bet ir pavaišino skaniais saldainiais, įvairiais gerimais ir apdovanojo suvenyrais.

Petrė

Šlovingas Tarybų Lietuvos Dvidešimtmetis

Motiejus Šumauskas

Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininkas

(Tęsa)

Tačiau nominalus darbo užmokestis neduoda pilno vaizdo apie liaudies gyvenimo lygį socialistinėje santvarkoje. Be asmeninių piniginių pajamų Tarybų šalies darbo žmonės gauna iš visuomeninių vartojimo fondų daug materialinių gėrybių.

Valstybės sąskaita organizuotas nemokamas mokslas, kurio dėka beveik visiškai likviduotas nerastingumas Lietuvoje ir įvestas privalomas septynmetis mokslas. Jeigu prieškariniais metais Lietuvoje buvo 69 gimnazijos ir 27 progimnazijos, kuriose mokėsi 20.700 mokinių, tai 1959-1960 mokslo metais Tarybų Lietuvoje veikė 624 vidurinės ir 944 septynmetės bendrojo lavinimo mokyklos bei 22 mokyklos - internatai. Jų tarpe — 123 darbininkų, 50 kaimo jaunimo vidurinių ir 2 neakivaizdinės vidurinės mokyklos bei 38 kaimo jaunimo septynmetės mokyklos. Visų šių mokyklų V-XI klasėse praėjusiais mokslo metais mokėsi 8 kartus daugiau moksleivių, negu paskutiniuosius buržuazijos valdymo metais. 1939 metais Lietuvoje kiekvienam tūkstančiui gyventojų buvo vos 64 žmonės su viduriniu ir nepilnu viduriniu išsilavinimu, o pernai — 175 žmonės. Švietimui skiriami vis didėjantys asignavimai. 1959 metais Lietuvos TSR valstybiniame biudžete sudarė 21 procentą visų biudžetinių išlaidų.

Tarybų valstybė išleidžia milijonus lėšas kvalifikuotiems specialistams rengti. Juos respublikoje rengia 12 aukštųjų mokyklų ir 72 specialiosios vidurinės mokyklos. Lietuvoje kiekvienam tūkstančiui gyventojų 1939 metais teko tik 2 žmonės, baigę aukštąjį mokslą, o 1959 metais jau 13.

Lietuvos aukštosiose mokyklose iš kiekvieno dešimties tūkstančių gyventojų 1939-1940 mokslo metais mokėsi 14 žmonių, o dabar mokosi 92. Tokiu būdu, šiuo metu Lietuvoje dešimčiai tūkstančių gyventojų tenka beveik trigubai daugiau studentų, negu Austrijoje, Šveicarijoje ir Italijoje, 3,5 karto daugiau, negu Olandijoje.

Vešliai klesti socialistinė kultūra, mokslas, menas. Siems reikalams per pastaruosius penkerius metus skiriamų lėšų sumos iš valstybinio biudžeto padidėjo apie du kartus. Jeigu 1939 metais

vienam gyventojui buvo išleista vidutiniškai po vieną knygą, tai 1959 metais — beveik po 5 knygas. Tūkstančiui gyventojų šiuo metu tenka 708 egzemplioriai laikraščių ir žurnalų, o bendras prenumeratorių skaičius išaugo iki vieno milijono devynių šimtų tūkstančių žmonių.

Buržuazijos valdomoje Lietuvoje nebuvo tokių įstaigų, kaip kultūros namai, klubai-skaityklos. Dabar yra 738 kultūros namai, 1.329 klubai-skaityklos. Kiekvienai valstybinei masinei bibliotekai (jų dabar yra ir profsąjunginių, ir mokslinių, ir žinybinių) šiuo metu tenka pusantro tūkstančio gyventojų, kai tuo tarpu buržuazijos viešpatavimo metais vienai bibliotekai teko 22 tūkstančiai gyventojų.

1940 metais veikė tik 66 kino įrengimai, iš jų 26 — kaimo vietovėse. Šiomet kino įrenginių skaičius viršys tūkstantį, iš jų virš devynių šimtų dirbs kaimo vietovėse. Tarybų valdžios metais sukurta nacionalinė kinematografija.

Daina ir liaudies šokis, jautri kanklių melodija, gimus ir išpuoselėta liaudies gelmėse, skamba kaip laimingo ir džiaugsmingo lietuvių tautos gyvenimo išraiška. Apie 10 tūkstančių saviveiklinių chorų, liaudies instrumentų bei pučiamųjų instrumentų orkestrų, liaudies šokių ratelių, kaimo kapelių, kanklių ir skudučių ansamblių ir kitų kolektyvų Respublikinės jubiliejinės dainų šventės dienomis pasirodė naujoje estradoje gražiajame Vilniaus Vingio parke. Šių metų Respublikinės dainų šventės savo užmoju ir programos turtingumu — didžiausia ir įdomiausia. Ši šventė — 220.000 respublikoje esančių meno saviveiklininkų kūrybinio darbo apžiūra.

Svetur gyvenančius ir besilankančius tėvų žemėje lietuvius stebina puikiai organizuotas nemokamas medicininis aptarnavimas. Tam reikalui yra 296 ligoninės su 20,5 tūkstančio lovų. 1938 metais Lietuvoje buvo tik 71 ligoninė, o jose lovų skaičius tesiekė tik 4,250. Prieš karą vienas gydytojas teko 1,400 Lietuvos gyventojų, o dabar — 590. Švedijoje vienas gydytojas ir, žinoma, už pinigų aptarnauja 720 žmonių. Anglijoje — 850, o tokioje šalyje, kaip Turkija — net 3.730 gyventojų. Vis ger-

jančio medicininio aptarnavimo dėka sumažėjo mirimų skaičius Lietuvoje.

Tuo metu, kai kapitalistinėse šalyse butų nuoma sudaro 25-30 procentų šeimos biudžeto, pas mus ji tesiekia 4-5 procentus šeimos biudžeto. Tokia nedidelė butų nuoma nepadengia namų eksploatacijos ir kapitalinio remonto išlaidų. Dėl to tam tikras lėšas gyvenamųjų namų išlaikymui išskiria valstybė.

Tarybų valdžia kasmet vis daugiau lėšų skiria pensijoms mokėti. Tam tikslui 1955 metais Tarybų Lietuvoje buvo išskirta 68,6 milijono rublių, 1957 metais — 179,8 milijono, o pernai — net 256,6 milijono rublių. 1959 metais pensijas gavo 120 tūkstančių Lietuvos TSR piliečių.

Stambios pinigų sumos skiriamos pašalpoms daugia vaikėms ir vienišoms motinoms mokėti, invalidų namams išlaikyti, invalidams aprūpinti proteziniais reikmenimis ir t.t.

Darbo žmonių gyvenimo lygio kėlimo interesais sistemingai mažinamos prekių kainos. Jos buvo sumažintos daugeliui prekių ir šiomet.

Tarybų valdžios rūpinimosi dėka nepalaujamai gerėja darbo žmonių gyvenimas ir kyla jų kultūrinis lygis. Darbo žmogus Tarybų valdžios metais pradėjo geriau maitintis, rengtis. Darbininkų šeimos, pavyzdžiui, 1959 metais palyginti su 1953 metais mėsos ir mėsos produktų suvartojimas padidėjo 72 procentais, pieno ir pieno produktų — 70 procentų, riebalų — 11 procentų, kiaušinių — 39 procentais, konditerijos gaminių — 65 procentais. Kolūkiečių šeimos per tą patį laikotarpį mėsos ir jos produktų suvartojimas padidėjo 49 procentais, pieno ir jo produktų — 38 procentais, riebalų — 72 procentais, kiaušinių — 88 procentais ir konditerijos gaminių — 79 procentais, o cukraus — 81 procentu. Tuo pat metu sumažėjo duonos, miltų ir kruopų suvartojimas. Tekstilės prekių ir odinės avalynės sunaudojimas, skaičiuojant vienam Lietuvos gyventojui, padidėjo palyginti su prieškariniais metais daugiau kaip 2 kartus. kultūrinės - buitinės paskirties prekių — keliolika kartų.

Laimingai gyvena ir džiaugsmingai dirba lietuvių tauta, tvirtai žengdama plačiuoju tarybinu keliu. Šiandien Lietuva milžiniškų statybų pastoliuose, visur virte verda kūrybinis darbas. Visu ūgiu pakilęs Lietuvos darbo žmogus kuria savo šviesų ir laimingą gyvenimą. Jis dabar įsitikino ką reiškia dirbti sau, socialistiniai vi-

Waterbury, Conn., USA

Mirus

Onai Marozienei

Reiškiame širdingą užuojautą šioje liūdėsio valandoje velionies vyrui Petruui Marozui, dukterims: Onai K. ir jos vyrui K. Sinkevičiams ir Barbara Marozas; sūnams Petruui ir Pranui Marozams, marčiai ir anūkei, taipgi visiems kitiems giminėms ir draugams, kurių velionė paliko labai daug.

J. M. Svinkunai	Ona Jasulevičienė
Dr. J. ir K. Stanislovaičiai	V. B. Satulai
Kl. Yankeliūnienė	J. Zalėnekas
M. Vosylius	G. Vosylius
P. Bokas	M. Ciplijauskai
K. M. Denesevičiai	J. M. Strižauskai
J. M. Ulozai	E. Radziunas

Atsisveikinom su Draugu V. Dovidėnu

HAMILTON. — Prieš 35 metus iš Lietuvos į Kanadą atvyko jaunas žmogus, Vladas Dovidėnas. Ko gi jis tikėjosi rasti čia, ir koks jo tikslas buvo vykti į svetimą šalį?

Kaip ir dauguma jaunų žmonių iš įvairių šalių veržėsi į užjūrį laimės ir geresnio gyvenimo ieškodami, taip ir Vladas jų skaičiuje. Jis apleido smetoninę Lietuvą vertiamas sunkių gyvenimo sąlygų, vyko manydamas užsidirbti pinigų ir tokiu būdu pagerinti savo ir šeimos būvį sugrįžus namo. Palikęs jauną gyvenimo draugę ir artimuosius, su kuriais buvo labai skaudu skirtis, jis išvyko į nežinomą šalį Kanadą.

Čia Vladas pasirinko Hamiltoną, sunkiosios industrijos fabriky miestą, tikėdamasis susirasti darbą ir uždirbti pinigų. Bet greitai pamatė, kad taip nėra, kaip tikėjosi. Teko susidurti su nepasisekimais, kol galų gale susirado darbą. Labai daug sunkumų sudarė nemokėjimas anglų kalbės.

Greitai užėjo depresijos laikai, kurie buvo patys sunkiausi. Depresija skaudžiai palietė ir Vladą. Tuo metu valdžia nedavė paramos ir nebuvo bedarbių apdraudos. Tais laikais buvo ir tokių darbo vietų, kur ateis- suomenėi. Todėl lietuvių tauta be galo brangina didžius iškovojimus visose ekonominių ir kultūrinio gyvenimo srityse.

Džiaugsmingai švėsdama šlovingąjį Tarybų Lietuvos dvidešimtmetį, lietuvių tauta visu balsu pareiškia, kad ji tvirtai žengia teisingu tarybinu keliu į dar gražesnę ateitį.

vių visai nepriėmė. Jis buvo priverstas apleisti Hamiltoną.

Pasiėmęs reikalingiausių daiktų ryšulį, jis leidosi į vakarus, tikėdamas gauti padirbėti ūkiuose, miškuose, bet kokį darbą. Labai daug vargo jis patyrė besibastydamas, prekiniiais traukiniais po Kanados prerijas, per eilę metų ieškodamas darbo. Ką per tuos metus patyrė, negalima čia aprašyti, nes aprašymas užimtų daug vietos.

Kanadai įsijungus į antrašį pasaulinį karą, dirbtuvių durys buvo vėl atidarytos. Sugrįžo į Hamiltoną ir draugas Vladas. Jis stėjo dirbti Westhouse fabrike ir ten dirbo iki šios dienos.

Po karo, atsikūrus Lietuvos tarybinei valdžiai ir gyvenimui pagerėjus, Vladas nutarė grįžti į gimtinę, nors ekonomiai nebuvo jam bloga ir čia. Jį traukė gimtasis kraštas, artimieji, kurių jis buvo labai išsilgęs.

Vladas yra susipratęs darbo žmogus. Jis skaitė ir rėmė darbininkiską spaudą, priklausė prie darbininkiskų organizacijų.

Kadangi Vladas yra mūsirdaus būdo ir sugyveno su visais gražiai, tai Hamiltono lietuviai šūrenę jam išleistuves rugpiūčio 20 dieną Karpato rusų salėje. Buvo pasakyta atsisveikinimo kalbos ir įteikta dovana. Taipgi ir Vladas tarė padėkos ir atsisveikinimo žodžius seniems draugams.

Mes visi draugai ir pažįstami dar kartą linkime jums, Vlada, laimingai sugrįžti į savo mielą tėvynę pas šeimą ir ten laimingai įsikurti.

Ramunė

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Vasara, galima sakyti, jau prabėgo. Su tuo ir savaitgalių išvažiavimai į laukus sumažės. Dabar progresyviai lietuviai turėtų daugiau atydos atkreipti į kultūrinį darbą, ypač palaikymą spaudos, Liaudies Balso, kurio išlaikymas labai svarbus mums Kanados lietuviams.

Daugelis mūsų gerų draugų skaitytojų ir rėmėjų, jau "ilsisi" šaltojo žemelė. Tas reiškia, kad mūsų skaičius mažėja kas metai. Su tuom likusiems darbo pasidaro daugiau. Kad neapkrovus kelių draugų ar draugių vajaus laike, kuris jau artinasi, aš kviečiu visus progresyvius montrealiečius nevilkinant užbaigti vasarinę kampaniją. Kurių vardai dar nėra buvę spaudoje, rėmėjų eilėse, pasistenkite, kad jūsų vardai papuoštų Liaudies Balsą.

Prie progos norėčiau priminti, kad nekurių prenumeratos yra pasibaigusios. Būkit tokie geri, nelaukit, kol jus paragins. Atsinaujinkite patys arba pridukit žinomiam draugam. Kurie pasius su mielu noru. Tuomi jūs prisidėsite prie kultūrinio darbo palaikymo ne tik tarp Montrealo lietuvių, bet ir bendrai visos Kanados.

Apsivedė Jennie Rimkaitė su italų tautybės vaiku. Vedybines ceremonijas atliko klebonas Bobinas. Vaisės atsibuvo lenkų svetainėj.

Jaunieji medaus mėnesiui išvyko į Jungtines Valstijas.

Mirė M. Šimkuvienė, sulaukūsi 71 metų amžiaus. Paliko nuliūdime vyrą. Kanadon atvyko prieš pirmą pasaulinį karą.

Per Jacques Cartier tiltą per pirmus šių metų šešis mėnesius pravažiavo 7.387.842 automobiliai bei sunkvežimiai, kurių dauguma nesilaikydavo važiuotės taisyklių.

Nuo dabar saugos tiltą slapta policija, paprastuose automobiliuose. Nesilaikantieji taisyklių bus suimti ir baudžiami.

J. Tobias, salūno savininkas, per 30 metų rinko JAV auksinius pinigus ir laikė namuose. Plėšikai nakčia įsiveržė įnešė \$75.000.

Nukentėjęs pasigyrė policijai, kad kitą vietą turėjęs paslėpęs \$100.000, kurių plėšikai nesuradę.

W. Stork buvo laikomas atsižymėjusiu policininku, suėmustu daug plėšikų, pripažintas herojum ir reko-

menduotas apdovanimui garbės medaliu. Bet aną naktį šis "herojus" buvo sugautas bėgant su \$14.000, kuriuos jis išplėšė iš vienos krautuvės.

Taigi, žinok žmogus, kas kartais slypi po "herojaus" oda.

Montrealo apylinkėj dėl stokos lietaus gali išdžiūti daug daržovių ir javų.

Nors katalikai meldžiasi ir prašo dievulio lietaus, bet tas nesijudina ir tiek.

Montrealo mokslas prasidės rugsėjo 6 dieną. Ateinančioms mokslo metams užregistruota 237.000 mokinių.

Pagal religiją, katalikų mokyklas lankys 170.000, o protestonų — 67.000.

Naujas Kvebeko provincijos premjeras pranešė spaudai, kad ateinančią žiemą viešiem darbams provincija duos 40 procentų. Miestų valdybos turės pridėti 10 procentų, o federalė valdžia padengs kitus 50 procentų.

Duplešio laikais provincija neskiudavo dėl viešųjų darbų nieko. Duplesis su savo Union Nationale sakydavo, kad tai komunistų išmislas šelpti bedarbius iš valdžios izdo.

Zieminėj Kvebeko dalyje JAV Pleno korporacija atidarys plieno kasyklas. Kompanija numato išleisti \$300.000.000.

Kasyklos Lac Jeannie apylinkėj pradėsiančios veikti 1961 metais ir būsią iškasama po 60.000 tonų į dieną.

Verdune, vedant tiltą į Vienuolių salą, pilant cementą atspara neatlaikė ir griūvant vieną emigrantą darbininką užmūšė ir daugelį sužeidė.

Kvebeko provincijoje yra 16.000 raišų vaikų, kuriuos globoja labdaringos draugijos.

Jų išlaikymui buvo numatyta surinkti \$370.000, bet buvo surinkta tik \$160.000. Provinciale valdžia paskyrė \$50.000, bet ir tas toli gražu nepažengia nedeckliaus.

Matyti žmonės nebeišgali tiek daug aukoti, kad nebesurenkama tiek daug.

Jaunimo ministras P. G. Lajore pareiškė laikraštiniams, kad 50 procentų Kvebeko provincijos jaunuolių nutraukia mokslą nesulaukę 15 metų; kad 76 procentai jaunuolių yra bedarbiai, nebaigę 8 skyrių. Stoka mokslo šiandien grumoją jiems būti bedarbiais visą amžių.

Kadangi provincijoje visos mokslo įstaigos yra dvasiškijos tvarkomos, tai už mokslą reikia mokėti. Nors užde-

Akmens Amžiaus Žmonės Šiandien

J. Tamošaitis

(Tąsa)

Labai naiviai jie žūri į kai kurias eilinius gyvenimo įvykius. Skaičiuoja tik iki keturių. Pirmųjų kolonizatorių kupranugarius jie laikė didžiuliais šunimis ir galvojo, kad šių "šunų" maitinimui baltieji žudė nekalčius jų draugus.

Jie nežino tikrosios neštumo ir gimdymo priežasties. Jie tik į antgamtinę vaikų kilmę — vaikų dvasias. Vaikų dvasios paliekancios savo buveinę ir suieškancios motinomis norincias tapti moteris. Suradusi tinkamą moterį, vaiko dvasia (julanija) palaukianti progos, kada moteris liks viena, patenkanči į jos kūną ir pavirstanti žmogišku padaru. Vaikai dvasios labai mažos. Jas gali matyti tik pildžendadžarų "gydytojai", kurie ir padeda surasti joms būsimas motinas.

Jie nežino ir nesupranta ligų ir mirties priežasčių. Mano, kad jų priežastis yra kokio nors seno pirmtako arba piktųjų dvasių kerštas. Kad mirusio pildžendadžaro dvasia nepradėtų klajoti po pasaulį, artimiausi giminės, palikę stovykloje savo turtą, paskubomis iškeliauja, tyčia vaizduodami, kad išėjo į medžioklę ir greit "grįš". Praėjus po laidotuvių trims mėnesiams, du "gydytojai", lydimi giminių, ateina prie mirusiojo duobės, sugauna "dvasią" ir ją perkelia į gyvo žmogaus kūną: vaiko — vaikui, jaunuolio — jaunuoliui, suaugusio — suaugusiam, senio — seniui. Jų manymu, augalų ir gyvulių gyvybingumas priklauso nuo juose esančių dvasių skaičiaus. Visai mažai dvasių turį kalnai ir žolė. Vyras — daugiau negu moteris, bet užvis daugiausia — "gydytojai".

Pildžendadžarų visuomenėje nėra jokių socialinių skirtumų tarp vieno amžiaus vyrų. Nėra turtingųjų ir beturčių, vadų ir masių. Nėra organizuotų karų, organizuotų armijų ir karo vadų. Jų tarpe visada viešpatauja taika. Visa vadovybė yra seni-

dami specialūs mokesčiai dėl mokyklų, tačiau to neužtenka ir reikia primokėti. Duplesio laikais mokesčiai už mokslą buvo pakeltas 75 procentais. Liberalai laike rinkimų žadėjo mokslą veltui iki 16 metų amžiaus. Žiūrėsime, kaip jie pildys savo pažadus.

rankose. Visus riša kolektyviškumo principas. Nėra jokios konkurencijos. Net vaikai nemoka ir nežaidžia nė vieno žaidimo, primenančio varžybų dvasią. Nors jų gentis yra pasidalijusi į dvi grupes — tamanildžan ir nanunduraka, bet tarp jų yra stiprūs giminytės ryšiai. Tai nuostabi, taiki ir paprasta dykumos gyventojų visuomenė, kur kiekvienas yra draugas ir pagalbininkas, kur nėra išskaičiavimų, kivirčių ir konfliktų, būdingų labiau išsivysčiusioms visuomeninėms formacijoms.

Pildžendadžaro genties, dvasinė kultūra, išreikšta le-

gendose, dainose, glaudžiai siejasi su aplinka, praeitimi, jų protėvių gyvenimu. Be pildžendadžaro genties, Centrinės Australijos dykumose neseniai buvo aptiktos bušmenų ir pintibu gentys, kurios, nutraukusios ryšius su kaimynais, taip pat gyvena kaip pirminiai akmens amžiaus ir dykumų klajokliai. Pintibu genties nariai nešioja siaurą prijuostę ir ant kaklo karolius iš žmogaus kaulo.

Naujoji Gvinėja

B. K.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovyų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ka, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrušis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679

VERDUN, QUE.

draudžiama įeiti. Juose jie dirba, priiminėja svečius, puotauja.

Centrinės N. Gvinėjos papuasai vaikšto visiškai nuogi arba nešioja ant klubų siauras prijuostas. Labai mėgsta papuošalus. Įdomiausia, kad papuasai vyrai mėgsta puošti: labiau negu moterys. Plaukuose jie nešioja bambukines šukas, ausyse — auskarus. Per nosies pertvarę perkiša bambukinę lazdelę. Kitus puošmenis sudaro karoliai ir apyrankės iš gyvulių kaulų ir įvairių paukščių plunksnos.

Palyginus su Centrinės Australijos dykumų aborigenais, papuasai gyvenimas yra aukštesnio lygio. Pagrindinis Centrinės N. Gvinėjos gyventojų užsiėmimas — žemdirbystė. Jie augina batatus ir cukrausvėdres. Pagrindiniai darbo įrankiai — akmeniniai kirvukai ir įvairios akmenų nuolaužos. Akmeniniu kirviu jie kerta medžius ir paruošia pašėlimams žemę. Medžioklėje jie dar naudoja lanką ir strėles.

Pietų Amerika

Didžiausią mokslininkų susidomėjimą sukėlė Pietų Amerikos žemyne akmenų amžiaus laikotarpį gyvenančios genties šeta atradimas. Įdomu tai, kad jie gyvena ne neįžengiamose Amazonės džiunglėse, bet Paranos valstijoje, vienoje iš labiausiai išsivysčiusių Brazilijos sričių, kalnuose.

Pirmą kartą apie nežinomą primitivią gentį, gyvenančią vakarinėje Paranos dalyje, portugalų užkariaujai išgirdo dar XVI m. Vėliau viskas buvo pamiršta. Matyti, pabūgusi galtųjų užkariautojų pavergimo, ji pasitraukė į kalnus ar į džiungles. Tik XX a. padažnėjus vietinių gyventojų susidūrimams su nežinomos genties gyventojais, vėl pasirodė naujų žinių. Nežinomos genties žmonės vadino save šetos vardu. Susidomėjęs vietinių gyventojų pasakojimais apie nežinomos genties gyventojus, vadinančius save šetos vardu ir kalbančius nesuprantama kalba, Paranos universiteto profesorius Loureiras ėmė ieškoti jų pėdsakų. 1955 m. jis surengė pirmąją ekspediciją. Vėitėju ekspedicijoje buvo prieš metus džiunglėse rastas šetos genties berniukas Kol. Po ilgų klajojimų buvo aptikti stovyklos pėdsakai. Iškirtoje miško aikštelėje buvo rasta iš palmės šakų pastatytos apgriuvusios palapinės, ugniaviečių žymės ir akmeninis kirvis. 1956 m. ekspedicija sutiko ir pačius klajojančius šetus. Pamažu paaiškėjo jų gyvenimo paslaptys. Prof. Loureiras mano, kad šetos gentis — primitiviausi žmonės dabar gyvena žemėje.

Šetai — nykstanti gentis, turinti apie 250 žmonių. Jie nežino nei molinių indų, nei metalo, nieko nežino apie žemės ūkį. Šetos genties vyrai ginkluoti lankais ir strėlėmis. Aštrios akmenų nuolaužos ir dirbtiniai akmeniniai kirviai yra pagrindiniai jų darbo įrankiai.

Šetai valgo smulkius žvėris, gyvates, vabzdžius ir augalų šaknis — viską, ką randa džiunglėse. Maistas daugiausia vartojamas nevirtas. Iš vaisių šetai moka paruošti kažką panašaus į alkoholinį gėrimą. Ugnį šetai žiebia seniausių būdu, trindami kietą medį į minkštą.

Šetos vyrų ūgis apie 1,5 m. Jie nešioja per strėnas iš karnų siaurą juostą. Moterys vaikšto visiškai nuogos. Jie nežino pastovaus ryšio tarp vyro ir moters, neturi savo kalboje žodžio "meilė", negarbina dievų ir stabų, bet bijo piktųjų dvasių. Priešams ir dvasioms bauginanti vyriškos lyties šetai į apatinę lūpą įstato iki 2,5 cm ilgio žvėries iltį.

Daugiausia šetai bijo jaguaro ir "moul" piktosios dvasios, kuri tikriausiai yra

baltojo žmogaus jasmėnimas. Bijodami baltųjų, šetos genties nariai tik šalnų vėjams nusileidžia į slėnius, ieškodami šilumos ir maisto.

Šetos genties kalba negimininga nė vienai iš žinomų indėnų kalbų, ji primena džiunglių melodijas.

Šetos genties gyventojai — gyvės akmenų amžiaus relikta, susidūrę su civilizuoto pasaulio atstovais, jau pradėjo vartoti peilius, metalinius įrankius ir kitus daiktus. Jaunasis Kol puikiai kalba portugališkai. Susipažinęs su civilizuo to pasaulio gyvenimu, jis atsisakė pasilikti gentyje ir panoro tapti taksio šoferiu.

Labai artimi minėtųjų genties gyvenimui yra Andamanų salų, kai kurių Pietų Amerikos centrinių rajonų indėnų ir atskirų Afrikos pigmėjų genčių gyventojai.

—o—

Nenuvargstantis XX a. — keliautojas skinasi kelią per amžinai žaliuojančią augalų karaliją — džiungles, per bekrasčių dykumų ir pusdykumų tyrus ir storu ledu ir sniego sluoksniu padengtus kalnus ir žemynus, tyrinėdamas gamtos paslaptis. Bun-

dantis atogražų miškas ir bekrasčiai dykumų tyrai kas dieną labiau ir labiau atveria savo paslaptis. Praeis dar kiek laiko ir žemėlapiuose dings "baltos dėmės". Akmenų amžiaus žmonių gyvenimas bus išsamiai pažintas, ir jie patys kultūrinės civilizacijos poveikyje taps pilnateisiais XX a. piliečiais.

(Mosklas ir Gyvenimas)

ATRADO PRIMITIVEVIO ŽMOGAUS SKELETONĄ

WASHINGTON. — Ar-

cheologai surado Rytų Afrikoje skeletoną žmogaus, kuris gyveno 600,000 metų atgal. Archeologai pavadino tą žmogų Mr. Zinjanthropus. Jis buvęs 18 metų amžiaus, kada mirė ar buvo nužudytas.

Mokslas tri priemonės apspėsti, kaip seni kaulai. Gintų kaulų savininko amžių sprendžia iš "išminties" dantų. Dantys tebėra naujutėliai, nei kiek nenusidėvėję, o kaulolė rodo, kad jis buvo ne jaunesnis kaip 16 metų amžiaus.

Siuntiniai iš Hamiltono

Į LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

HAMILTON OVERSEAS PARCEL SERVICE

1145 KING ST. EAST
Telephone: LI 5-1724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, siuvamų mašinių ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. išskiriant pirmadienius.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 85 St.

VANKUVERYJE: — 652 Kingsway St.

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.
Telefonas: LE 4-7551

DOMES!!!

Gal turite šeimą, draugų ar giminių Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykit, telefonuokit ar užeiokit į mūsų vaistinę ir pasiteiraukit. Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis

Taipgi turime polio šepų (nuo vaikų paralyžius)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminiams ir artimiesiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokestis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skaručių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$8.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos, išskyrus pirmadienius.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro

H. KORSAKIENE

Laikinoji Sostinė

Romanas

„...jos svajingos ir ieškančios akys, nežvelgdamos savo pačios sielon, kol kas nukreiptos tik į išorinį pasaulį“.

Stefanas Cveigas

Sudie, Rūškiava

Rugpjūčiui baigiantis, mokytojų Druseikų namuose užvirė pats ruošimosi įkarštis. Dar prieš savaitę ėmusi krauti dukrai lagaminą, ponija Druseikienė labai susikrimto: visa Audrės baltinių atsarga pasirodė esanti jau praskydusi ir susidėvėjusi. Šitaip išleisti dukrą studijuoti į Kauną, kur ji turėjo įsikurti pas svetimus žmones, ponija Druseikienė neleidė savimeilė. Todėl ir vėl teko kreiptis pas krautuvininą Gėrą ir paprašyti skolon keletą metrų medapalamo bei batisto ir savo jautria, bet nejudusia ranka (daugiau pratusia prie pasazų skambinimo) sukirti bent dvi pamainas baltinių, užvalkalų, paklodžių.

Todėl ankštame prieangyje dabar visą dieną dūzgeno sena, užsikertanti siuvamoji mašina. Ponija Druseikienė, apsilvikiusi nuo dažno skalbimo išblukusią suknelę, aptemptiančią jos pilnėjantį hemenį, su siuviniu rankoje, tariamo žinovo tonu davinėjo dukrai nurodymus, kaip palenkiamos padalkos, kaip apmėtomos siūlės, kaip amžgamos kilpos. Tačiau Audrė visiškai nesidomėjo siuvimo menu. Ji rąžėsi, žiovavo, skundėsi, jog įskaudę pečiai, besėdint visą dieną susilenkus prikaltintame prieangelyje, kur nuo gausiai pristatytų kambarinių gėlių buvo slopu lyg oranžerėjoje.

Motina, jau kelintą kartą pakėlusį žvilgsnį nuo siuvimo, sekė dukrą:

— Kokia tu, Audrė, visgi nerūpestinga, — pagaliau neiškentusi ji karčiai pratarė. — Viskas juk tau daroma, galėtum nors truputį pasistengti. Tu tik pažiūrėk, į ką panašios tavo siūlės!

Pakėlusį nekantrius antakius, Audrė ėmė tyrinėti siuvinį:

— O todėl, kad aš nemoku siūti, užsimovusi antpirštį! Ir kas jį sugalvojo! Jis tik trukdo! — Ji blinktelėjo antpirštį ant stalo, atsідuso ir prašančiomis akimis pažiūrėjo į motiną.

Bet ne, motina tik raukė kaktą. Jos veidas, dar išlaikęs buvusio grožio žymes — išdidį nosis su kuprele, aukštą lanku nubrėžta antakių linija ir plonos sučiauptos lūpos, — reišė didelį nepasi-

tenkinimą. Nežiūrėdama į dukrą, ji vėrė siūlą, primerkusi nuvargusias akis, nes prie akinių ponija Druseikienė vis dar negalėjo priprasti. Bet jos veido išraiškoje Audrė vis tik pagavo atsakymą į tai, ko ji prašė. Ak! Iš tiesų, kiek gi galima tūnoti prie to nuobodaus siuvimo!

— Mama, aš nueisiu pas Milerį siūlą! Gerai? Žiūrėkit, balta špūlė jau baigiasi. O paskui dar nusimaudysiu, gerai, mama?

Ji žybtelėjo į motiną akimis ir išbėgo.

Ponija Druseikienė nulydėjo savo lėpūnėlę tokiu šiltu žvilgsniu, kuriame iš karto atsiskleidė visas jos bekrastis atleidumas. Žiūrėdama Audrėi įkandin, ji grožėjosi dukterimi. Laiba ir lengvutė, su plevėsuojančia gėlėto markizeto suknele ir papirusių plaukų debesėliu apie galvą, ji skrietė nuskrėjo gatve. Būkstavimas dėl arčiau persiskyrimo sugniaužė motinai širdį.

Nupirkusi ant rinkelės pas Milerį baltų siūlą, Audrė pasuko į pagrindinę gatvę, kurioje pavakarį prisirinkdavo nemaža miestelėnų, išsinaučiu kitų pažiūrėti ir savęs parodyti.

Kiek anksčiau Audrė niekaip nebūtų ryžusis šiuo metu viena pereiti išilgai pagrindinės gatvės: dar ko gero žmonės pagalvos, kad ji laukia prieinančio kurio nors franto! Bet šiandien, kai ji tik viena koja beatsispyrusi į Rūškiavos šaligatvį, o kita — jau ten, Laisvės alėjoje! Šiandien jai nedaug terūpi, ką apie ją čia pagalvos.

Pagrindinė gatve oriai žingsnįavo kelios išsipusčiusios ponios, stora auklė stūmė vežimėlį su mežginiuose paskendusiu rubiliu. „Slifavo“ šaligatvį jauną dabitos, ryškiais kaklaraiščiais ir Čarli Caplino ūsiukais. Vaikai, pasistoję ant medinių dviratukų, triukšmingai važinėjo šaligatviu, užlėkdami ant praeivių. O krautuvininų žmonos, susėdusios prie gatvės, ant laiptelių, ir, visus einančius pro šalį, nužiūrėdamos nuo galvos ligi kojų, tyliai kuždėjosi tarpusavyje.

Audrė atleidžiai šyptelėjo: jie visi taip ir liks čia ir kasdien vaikštinės šia gatve, nieko geresnio nematy-

dami! O ji, Audrė... Koks nuostabus gyvenimas laukia jos ten, laikinojoje sostinėje! Paskutinį kartą — ji viską dabar darė paskutinį kartą — atsisveikindama, apžvelgė pagrindinę gatvę ir, paspartinus žingsnį, pasuko paupin nusimaudyti — taip pat paskutinį kartą!

Audrė buvo kupina nuostabaus jausmo, kuris štai jau kelios dienos nepalieka jos nė valandėlei. Ji išvažiuoja į Kauną! Sudiev, Rūškiava! Šis jausmas banguoja jos krūtinėje, veržiasi iš jos, kilnoja ir taip lengvas kojas — dar truputis, ir ji, rodos, skriste nuskris!

Bėgant padaržiais, Audrės suknelė brauko bulvienojus, kabinasi už dygių gervuogių krūmokšnių, kuriais užžėlusi visa upės pakrantė. Jai iš po kojų purptelėja išbaidytas dagilių pulkelis, o Audrė tik skrieja suplūktu taku — prie savo numylėto akmens.

Štai ir jis — Rūškiavos „Puntukas“! Didelis pilkas kūlis, giliai žemėn įsėdęs ir aukštai savo kerpėtą kuprą atstatęs.

Bet kurgi Levutė? Prie „Puntuko“ jų sutarta vieta. Kiekvieną pavakarę jos ištikimoji draugė atpuškuoja čionai pro svetimus daržus.

„Tur būt, jau savo lagaminą kraunasi!“ — susijuokė Audrė.

Lėtai čiurlena Žvirgzdė. Tingi ir apsnūdusi ji po vasaros kaitrų. Vietomis ją lengvai galima perbristi, net suknelės nesušlapus. Tik po plačiašakių gluosnių, sumerkusiu vandenin šakas, — gili sietuva. Čia vanduo siekia beveik ligi pažastų, čia jodvi su Levute ir maudosi.

Audrė skubiai nusirengia ir, droviai pridengusi rankomis krūtinę, nušviesta besileidžiančios saulės, bėga į vandenį, taškėdama purslus. Ūksmingoj vietoj po gluosnių ji greitai pasineria — vieną, antrą, trečią kartą — ir išsoka iš vandens. Užsimetusį marškinius, ji vėl užsilpa ant akmens. Jis toks šiltas, malonus, per dieną saulės prisigėręs. Apglėbusi nuogus kelius, — tai jos mylimiausia poza, — Audrė atlošia galvą ir užsimerkia.

Pūstelėjęs vėjūktis sušnabžda žilvičio lapuose, pakedeną Audrės plaukus ir nuščiūva kažkur pakrūmėje, suglaudęs ausis... Priešrudeniai pakrantės krūmai dar gyvi. Nenuorama dagilis, nutūpęs ant karko šakos, sukiniėjasi kairėn, dešinėn ir, pakreipęs galvą, rodos, įsipokso juodu perliuku į sėdinčią ant akmens mergaitę.

Bet kurgi Levutė dingio? Audrė nekantriai apsidairė.

Va — Levutė jau ir atidunda padaržiais, atšniok-

tuoja visa uždususi.

— Begėde, Audra! — šaukia iš tolo. — Nepalaukei manęs!

Abi draugės jau greta ant akmens. Jos viena antrai tikros priešingybės: Audrė — gyva, plačiomis, džiugaus laukimo kupinomis akimis, lengvabūdiškai užriesta į viršų nosele ir trumpai nukirptomis, neklusniomis garbanėlėmis. (Pavasarij, gavus rankas brandos atestatą, ji neatsiklausė namiškių ir, pirmajam savarankiškam žingsniui įrodyti, nubėgo pas kirpėją ir nusikirpdino savo papurusias kasas.) Levutė — pablyškusi, rudomis, slaptingomis akimis, sunkia kakta ir tvarkingai supinta stora kasa.

Šį pavasarį jos baigė Rūškiavos gimnaziją ir dabar kartu ruošiasi studijoms į sostinę, susitarusios drauge išsinuomoti kambarį.

Tučiuojau jos pradeda savo nesibaigiančią kalbą apie Kauną, apie nebetolimą studentišką gyvenimą. Žinoma, balsu svajoja tik Audrė. Tik ji viena moka taip godžiai, net užsirydama, berti žodžius. O Levutė klausosi, nenuleisdama nuo draugės savo niekad pesijuokiančių akių.

Kaunas! Laikinoji respublikos sostinė! Ji užvaldė visas jų mintis dar tada, kai, būdamos ketvirtoje klasėje, su moksleivių ekskursija aplankė tą miestą, prašmatnumu ir mačomis norintį pasivyti Europą, miestą, kurį patys kauniečiai pasigirdami vadino „mažuoju Paryžium“.

Grįžus į Rūškiavą, su neįgijstomis gatvėmis ir dulkinu prekvieta, ilgai joms sapnavosi puošni Laisvės alėja.

Dabar visas priklausys joms — Audronei ir Leokadijai, būsimosioms Kauno studentėms! Ir opera, ir Laisvės alėja, ir visa toji gundančioji laikinosios sostinės ištaiga! O giliai giliai, slapčiausiame sielos kamputyje, kuris neatskleidžiamas net ištikimiesiems draugėi ir sau pačiai nedrąsiai teatveriamas tik vienvietėje prieš užmiegančią, slypi neramus laukimas, miglota svajonė apie pirmąją meilę, kuri ateis ten. Kaune...

Jos kalbasi, paskui dar ir dar kartą brenda į upę ir nardo, pliuskenasi tamsioje sietuvoje po gluosnių. Vėl užsilipusios ant „Puntuko“, jos toliau svajoja, aičioja, kuždasi patyliukais arba tariasi ir visu rimtumu sprendžia, ką pasiimsiančios su savimi ir ką važiuodamos užsidėsiančios ant galvos? Negi rudą gimnazistišką kepuraitę? Levutė droviai prisipa-

žįsta Audrėi, kad tėvas (motinos ji neteko labai anksti) žadėjęs nupirkti jai skrybėlaitę.

— Oi, ar tiks man skrybėlaitė? — gūžčioja ji pečiais.

Audrė nedvejodama pareiškia, jog nė už ką neužsidėsianti skrybėlės Ji jau žiūrėjusi Rūškiavos „Ledi“ vitriną — ten visos skrybėlaitės panašios į lopšius!

— Vajeckau! — pagaliau susigriebia Audrė. — Manęs gi mama laukia! Lekiu!

— Audra! Ar tu ateisi po vakarienės?

— Mama tikriausiai mane pristatys siūti. Gal kaip nors ir ištrūksiu. Su!

— Ateik! — šaukia jai pavymui Levutė. — Kartu krausim lagaminą!

Bet Audrė pasišokėdama jau bėga padaržiais, ir jos suknelė šmėkščioja tarp bulvienojų ir gervuogių krūmokšnių. Apie galvą draikosi lengvos garbanėlės.

Audrėi grįžtant namo, jau leidosi sambrėška ir rimstantioje Paupės gatvėje žiebėsi žibintai. Nuo Žvirgzdės dvelkė vėsuma, driekėsi žilas rūtis, iš sodų kvepėjo obuoliais.

Dabar Audrė labai skubėjo, sugniaužusi saujoje siūlą špūlę. Ji kaip berniukas mosavo plonomis rankomis ir pasileido bėgti paliuokomis, užsimiršusi, kad tai jau nebetinka būsimai studentei.

Prie vartelių, pajutusį neramų sąžinės dilgčiojimą, ji stabtelėjo: įstiklintame prieangelyje degė geltonas žiburys, ir pro praviras duris sklido nuobodūs siuvamosios mašinos dūzgimas.

Audrė krestelėjo galvą, tik dabar pajutusį, kaip nemaloniai kutena kaklą šlapios plaukų sruogelės. Taip, ji truputį užgaišo, tai tiesa. Bet užtat dabar kai įknibs į siuvimą! Sėdės nors ligi pat išnaktų, kol viską pabaigs! Galės ir raudonais kryžiais, kaip mama nori, rankšluosčiuose išsiuvinėti savo monogramą.

Ji vikriai užbėgo laipteliais ir įžengė pro duris. Motina nė negrįžtelėjo. Pasilenkusi ji dešine ranka suko mašiną, kaire prilaidydama standžiai įkrakmolytą medžiagą. Lyg nieko dėta Audrė padėjo ant stalo siūlą špūlę ir nerūpestingai, bet vis dėlto ly teisindamasi, pasakė:

— Va, mama, parnešiau baltų siūlą.

Motina pakėlė į ją akis: — Dieve brangus, tai ligi šiol mirkai vandeny? — Ji vėl nuleido galvą ir siuvo toliau.

Audrė žiūrėjo, kaip mašina paltakiavo nelygiai, klupdama ir draskydama siūlą,

kuri motina prisimerkusi, ilgai nepataikydama, vėrė adaton.

Audrei per daug gerai buvo pažįstama toji sausminga raukšlėlė, kuri įskildavo motinos kaktoje, kai didelės rūpestis užgulavo jai krūtį. Audrė suprato: čia kalta ne vien ji, užtrukusi su siūlais.

Ji iš karto pajuto visuose namuose susitvenkusią neramią tylą ir baugiai apsidairė. Iš gretimo kambario aidėjo duslus tėvo žingsniai.

— O kur Tadas, mama, ir Algiukas?

Motina be žodžių pakreipė galvą į priangėlio duris, ir Audrė išgirdo kažkieno žingsnius sodo takelyje. Ji išėjo laukan ir pamatė artėjantį vyriausiąjį brolių Tada. Jis išnirio iš tirštėjančios sodo prietemos, nuleidęs galvą, susikišęs rankas į golfo kelnų kišenes.

— Kas yra, Tada? Kodėl mama tokia...

Jis buvo įsikandęs smilgą ir iš lėto kramtė ją, žiūrėdamas į seserį.

— Kokia "tokia"? — paklausė pro sukąstus dantis.

Broliis žiūrėjo į ją kiek ironiškai. Jis buvo labai panašus į Audrę, tik taisyklingesnių ir ryškesnių veido bruožų, pailgomis žalsvomis akimis. Atsikišusi priekini sultinga apatinė lūpa teikė jo veidui pasaipumo, o per anksti viršukaktėje praretę plaukai pridengė iškilią kaktą.

"Aha, suprantama. — smilktelėjo Audrei įtarimas. — tur būt, vėl piniginis pašnekesys".

— Tai sakyk, kas gi yra?

— O tas, kad nei aš, nei tu nevažiuosim studijuoti! Aišku dabar?

Išitikinęs pritrenkiančiu savo žodžių įspūdžiu, jis apsisuko ir nuėjo takučiu, neįstaukdamas rankų iš kišenių. Apglumusi žvilgsniu Audrė sekiojo brolių, kol jis žingsniavo ten ir atgal, žemai nuleidęs galvą, kramtydamas smilgą. Pagaliau jis susmuko ant suolo po obelimi ir įbedė į tolumą nuskriausio žmogaus žvilgsnį. Smilga, kurią jis nesiliovė kramtęs, judėjo jo lūpose.

— Nevažiuosim? — Audrė žengė prie jo ir nieko nesuvokiančiomis akimis žiūrėjo į brolių. — Kodėl?

Jis atsakė, primygtinai skiemenuodamas žodžius: — To dėl, kad tėvą atleido... Dar tau neaišku?

— Atleido... Kodėl?

— Kodėl, kodėl! Kaip mažvaikis! — iš apmaudo jo apatinė lūpa dar labiau išsišovė į priekį. — Jei atleido, vadinasi, buvo kokia nors priežastis. O tau ar ne vis tiek kokia — faktas, kad atleido ir kad mudu sėdim namie!

Audrė pažiūrėjo per petį į nušviestą priangį, kur užsikirsdama beldė siuvamoji mašina:

— O ką mama sako... ir tėtis?

— Ką sako? Tą ir sako. Sėdėsim namie. Tai yra tu sėdėsi. O man reikės nu-traukti studijas ir ieškoti tarnybos!

Jis pašoko nuo suolo ir piktai nužingsniavo takučiu į neramiai šlamanią sodo prieblandą.

O Audrė taip ir liko stovėti, nudelbusi akis į žemę, kuri tartum susiūbavo po jos kojomis.

O! Kaip lengva ir ramu buvo mindžioti šią žemę nerūpestingai, pasišokėjančiu žingsniu, koku einama tik sulaukus aštuoniolika ir ruošiantis išlėkti iš gimtojo lizdo...

Tai buvo pirmas gilus ponis Druseikienė pirmą kartą pastebėjo, kad jam tikrai jau netoli šešiasdešimt... Gailėstis sugniaužė jai širdį. Ji geriau už visus žinojo, ką tai jam reiškia! Tapti neberekalingu, bedarbiu... Ištikimomis akimis ji pažiūrėjo į vyrą, visa savo būtybe pasirušusi jį užjausti, suraminti, paguodžiamai paliesti ranka jo petį. Ji buvo jau bežengianti artyn, tik ūmai paguodos žodis užspringo gerklėje:

— Pasieki... — pratarė ji su karčiu priekaištu. — Gali dabar džiaugtis! — Ji prikando lūpą ir metė griežtą žvilgsnį į vyrą: jis sėdėjo prieš ją, sunkiai parėmęs galvą.

Nusisukusi ji priėjo prie palangės, ant kurios buvo gausiai pristatyta įvairiųjų spygliuočių kaktusų. Ji visa virpėjo slopinamu apmaudu.

— Ką gi... na, ką gi... — girdėjo už nugaros sumisusi vyro balsą. — E, ką ten... nebūtų tos, argi nesurastų Stančius kitos priekabės?.. Surastų!..

Jis pakilo ir sunkiai nuėjo į kambarį.

Ji neatsisuko ir nepažiūrėjo jam įkandin. Nepratarė nė žodžio. Kiekvienas tolstantis jo žingsnis atsiliepė krūtinėje begaline širdgėla. Ji ilgai dar stumdė virpančiomis rankomis vazonėlius su kaktusais, perstatinėjo juos, keitė vietomis, atsukdama naujas jų ataugas į šviesą, o lūpos apmaudingai šnibždėjo geliančius priekaištus vyrui.

Ak, argi jau tada ji nepasakė jam? Juk pasakė! Taip, taip, jis turi dabar tai, ko pats siekė! Buvo naivu net tikėtis, kad galėtų būti kitaip. Ir kodėl, kodėl nepagalvojo jis tada apie ją, apie vaikus? Ir kas, kas patraukė jį už liežuviu! Nelemtas ir pragaištingas Povilo išsiokimas atgimė jos atmintyje su visomis smulkmenomis, o

— Mano pavardės nėra! Visai nėra... — jis tai ištarė tokiu keistu tonu, žybciodamas akimis pro akinių stiklus, jog atrodė lyg džiūgautų.

Išgąstis kelte pakėlė ponis Druseikienė nuo kėdės: — Kaip nėra?!

— Visai nefigūruoja!

— Nesuprantu... Ką tai galėtų reikėti, Povilai?

— Labai paprasta. — gaili, lyg užtarimo laukianti šypsena iškreipė jo veidą: — Aš atleistas...

— Atleistas... — netekusi balso, prašnabzdėjo ponis Druseikienė. — Gal... gal dar čia klaida?..

— Kokia klaida! — jis beviltiškai numojo ranka. — Visos mano pamokos jau išdalintos.

— Jau?!

— Naujokei atsiųgtai iš ministerijos! Supranti? Vy-

resnėse klasėse chemijos pamokos! Pirmametei mokytojai!

— O ką sako Stančius?

— Ką sako... Sako, kad metas man į poilsį... "Ir sveikata, — sako, — tamsos, ir amžius... Vietą, — sako, — reikia užleisti tautiškai susipratusiam jaunimui..." — Šypsena lyg šarvas nuslino nuo jo veido, apnuogindama tikruosius Povilo Druseikos jausmus. Jo savigarba buvo negailėstingai sutrypta — tai jis pavėti, nudelbusi akis į žemę, kuri tartum susiūbavo po jos kojomis.

Jis susmuko kėdėje prie stalo, visai išsisėmęs. Ir ponis Druseikienė pirmą kartą pastebėjo, kad jam tikrai jau netoli šešiasdešimt... Gailėstis sugniaužė jai širdį. Ji geriau už visus žinojo, ką tai jam reiškia! Tapti neberekalingu, bedarbiu... Ištikimomis akimis ji pažiūrėjo į vyrą, visa savo būtybe pasirušusi jį užjausti, suraminti, paguodžiamai paliesti ranka jo petį. Ji buvo jau bežengianti artyn, tik ūmai paguodos žodis užspringo gerklėje:

— Pasieki... — pratarė ji su karčiu priekaištu. — Gali dabar džiaugtis! — Ji prikando lūpą ir metė griežtą žvilgsnį į vyrą: jis sėdėjo prieš ją, sunkiai parėmęs galvą.

Nusisukusi ji priėjo prie palangės, ant kurios buvo gausiai pristatyta įvairiųjų spygliuočių kaktusų. Ji visa virpėjo slopinamu apmaudu.

— Ką gi... na, ką gi... — girdėjo už nugaros sumisusi vyro balsą. — E, ką ten... nebūtų tos, argi nesurastų Stančius kitos priekabės?.. Surastų!..

Jis pakilo ir sunkiai nuėjo į kambarį.

Ji neatsisuko ir nepažiūrėjo jam įkandin. Nepratarė nė žodžio. Kiekvienas tolstantis jo žingsnis atsiliepė krūtinėje begaline širdgėla. Ji ilgai dar stumdė virpančiomis rankomis vazonėlius su kaktusais, perstatinėjo juos, keitė vietomis, atsukdama naujas jų ataugas į šviesą, o lūpos apmaudingai šnibždėjo geliančius priekaištus vyrui.

Ak, argi jau tada ji nepasakė jam? Juk pasakė! Taip, taip, jis turi dabar tai, ko pats siekė! Buvo naivu net tikėtis, kad galėtų būti kitaip. Ir kodėl, kodėl nepagalvojo jis tada apie ją, apie vaikus? Ir kas, kas patraukė jį už liežuviu! Nelemtas ir pragaištingas Povilo išsiokimas atgimė jos atmintyje su visomis smulkmenomis, o

— Mano pavardės nėra! Visai nėra... — jis tai ištarė tokiu keistu tonu, žybciodamas akimis pro akinių stiklus, jog atrodė lyg džiūgautų.

Išgąstis kelte pakėlė ponis Druseikienė nuo kėdės: — Kaip nėra?!

— Visai nefigūruoja!

— Nesuprantu... Ką tai galėtų reikėti, Povilai?

— Labai paprasta. — gaili, lyg užtarimo laukianti šypsena iškreipė jo veidą: — Aš atleistas...

— Atleistas... — netekusi balso, prašnabzdėjo ponis Druseikienė. — Gal... gal dar čia klaida?..

— Kokia klaida! — jis beviltiškai numojo ranka. — Visos mano pamokos jau išdalintos.

— Jau?!

— Naujokei atsiųgtai iš ministerijos! Supranti? Vy-

ausyse vėl sukambėjo labai mandagūs, bet nieko gero nežadantieji gimnazijos direktoriaus Stančiaus žodžiai: "Jūsų valia, ponas Druseika, jūsų valia"...

Tai įvyko šį pavasarį, baigiamojo pedagogų tarybos posėdžio metu. Direktorius Stančius, žvalių judesių žmogus, su pensne ir glotniai susukuotais plaukais, stovėjo mokytojų kambaryje savo įprastoje vietoje ir su prideramu momentui iškilmingumu aiškino apie Antano Smetonos rinktinių raštų didžią vertę ir gilų jų turinį. Mokytojai klausėsi susikaupti. Vieni, nenuleisdami nuo direktoriaus nuolankaus žvilgsnio, kiti, nudūrę akis ir brėžinėdami kažką pieštuku ant stalo.

— Aš neabejoju, — dėstė gimnazijos direktorius Stančius skambiu tenoru, pabrėžtinai taisyklingai kirčiuodamas kiekvieną žodį, — kad visi kolegos esate jau pakankamai įsisąmoninę tą milžinišką reikšmę, kurią teikia tūli raštai lietuviškos kultūros lobynui. Ne tik mūsų kalbininkai bei literatūros mylėtojai ir folkloristai galės semtis iš jų neįkainuojamų kalbos turtų, bet ir visi mes su kaupu rasime šiuose gražuose tomuose gilių ir taurių minčių! Esu įsitikinęs, kad visi, in corpore, mes, nepriklausomos Lietuvos švietėjai, nepraleisime šios brangios progos, ydant įsigytume jo ekselencijos, mūsų tautos vado — didžiojo mūsų raštininko ir publicisto — rinktinių raštų rinkinį.

Išsakęs visą šią jausmingą tiradą, direktorius Stančius padėjo ant stalo iš anksto paruoštą sąrašą su visų mokytojų pavardėmis, greta kurių buvo pažymėta reikalaujama įmokėti pinigų suma. Bereikėjo tik paskutinėje grafoje pasirašyti. Direktorius Stančius iškilmingai išsitraukė iš viršutinės švarko kišenės storą parkerį "Liatanica" ir pats pirmasis pasirašė, išriesdamas įmantrią uodegėlę. Po to visi mokytojai iš eilės — vieni su pabrėžtina pagarba įsigyjamų raštų autorių, kiti beveik abejingai, dar kiti su blogai slepiamu nepasitenkinimu — dėjo savo parašus.

Kai nelemtasis sąrašas priartėjo prie Povilo Druseikos, jis nepasirašęs, su aiškia panika pastūmėjo lakštą greta sėdinčiam mokytojui.

Ponia Druseikienė visa net nustėro. Ak, kodėl ji tada nesėdėjo greta savo karšta-košio, užsispyrėlio vyro! Gal būtų laiku perspėjusi jį, patraukdama už rankovės arba užmindama ant kojos...

— Ponas Druseika, — sukambėjo tyloje malonus direktoriaus balso tembras. —

Jūs esat individualiai užsirašę mūsų tautos vado raštus?

— Ne! — pakėlęs galvą, atšovė Povilas Druseika. — Aš išsirašinėju tik tas knygas, kurias numatau skaityti.

Valandėlę truko tylą. Niekas prie ilgo stalo net nekrustelėjo. Tik sieninio laikrodžio švytuoklė mokytojų kambaryje neįprastai garsiai ir grasinamai skaičiavo sekundes.

— Ponas Druseika, — direktoriaus Stančiaus balse suskambėjo ledinė gaidelė, — ar tamsta jauti atsakingumą už savo žodžius?

— Ponas direktoriau! Man kartais dargi algos neužtenka būtina mokslinei literatūrai!

— Kaip s-sau ž-žinote, — nutęsė direktorius ir ilgai taisėsi pradėjusius smukti nuo nosies pensnė.

(Bus daugiau)

Pyksta, Kodėl Powers Neatēmė Sau Gyvbės

Teko pastebėti spaudoje, kad daugelis Jungtinių Valstijų aukštųjų žmonių piktinasi, kodėl orlaivio U-2 lakūnas Francis Powers nenusižudė.

"Tai buvo baisus pavyzdys visam pasauliui", pareiškė Filadelfijos majoras R. Dilworth, kalbėdamas apdraudęs pareigūnų federacijos suvažiavime, kalbėdamas apie lakūną Powers.

Girdi, jeigu norime išvengti trečio pasaulinio karo, sakė jis, "mes turime tikėti į vieną dalyką taip tvirtai, kad būtume pasirengę mirti už jį, o tuo dalyku turi būti mūsų šalis".

Cia gera vieta pastatyti klausimą, kiek JAV monopolistų, multimilijonierių, ypač pasirengusių mirti už tą šalį? Jie moka kitus pasiųsti mirti, bet jie nepasirengę patys padaryti tą patį.

Pentagonas, kur daromi visi kariniai planai, jau seniai kalba apie statymų slėptuvių giliai po žemėmis.

Teko skaityti veną korespondentą, kurs taipgi nepatenkintas, kad Powers nenusižudė.

Teismas Maskvoje, kuriam buvo teisiama ne tik Powers, bet ir JAV valdžia, vedanti šalčio karo politiką, siuntinėjanti šnipų orlaivius virš Tarybų Sąjungos, buvo skaudus smūgis JAV valdonams. Tai buvo didelis moralis pasmerkimas, kurį sunku tiems ponams pergyventi.

Pats Powers, kaip buvo matyti iš jo liudijimų, atliko tą negarbingą darbą ne iš patriotiškumo, o dėl to, kad buvo riebiai apmokamas.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos mėnesinis narių susirinkimas įvyks antradienį, rugsėjo 6 dieną, 7.30 val. vakaro, 160 Claremont St.

Taipgi primename nariams pasižiūrėti į knygutes, ar sumokėti nariniai mokesčiai.

Visi nariai raginami dalyvauti. Turime eilę draugijos reikalų apkalbėti.

Kuopos Valdyba

Torontiečių Kronika

Šiaur partija

Praėjusį sekmadienį buvo graži šiaur partija dėl draugų Kulokų sūnaus Vyto ir jo sužadėtinės. Vestuvės įvyks už poros savaitių.

Vyto sužadėtinė yra angli tautybės.

Linksmų jėms vestuvių.
Reporteris

**Palaikykite Tuos Biznierių,
Kurie Skelbėsi
LIAUDIŲ BALSŲ**

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel: WA. 2-6111
Res. - CL. 1-0651
Toronto

Lilia Flower Shop

630. QUEEN ST. W. TORONTO
Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms,
Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. TORONTO
Telef.: L.F. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių,
maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Toronto Kuopa Ruošia

Suėjimą su Grįžusiais iš Lietuvos Turistais Suėjimą su Grįžusiais iš Lietuvos Turistais

Lietuvių Salėj. 160 Claremont St.

Neseniai grįžusieji iš Tarybų Lietuvos turistai sutiko papasakoti ką jie matė ir girdėjo Tarybų Lietuvoje

Taipgi bus parodyta tik ką gautų ir T. Lietuvos

Naujų Lietuviškų Filmų

Šiame vakare sutiko dalyvauti ir padaryti pranešimą apie patirtus įspūdžius Tarybų Lietuvoje, montrealietis Petras Šiuplevičius, taipgi kiti turistai, kuriems sąlygos leis dalyvauti šiame vakare.

Visus Toronto, Hamiltono ir apylinkių lietuvius kviečiame skaitlingai dalyvauti šiame vakare.

Pradžią 2 valandą po pietų

Iš KLLD Toronto Kropos Veiklos

Praeitą ketvirtadienį vakare įvykęs Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos narių susirinkimas, imant dėmesį vasaros laikotarpi, buvo skaitlingas ir domus.

Kuopos finansų sekretorius T. Rimdžius pranešė, kad dabar kuopa turi 121 narį, iš kurių 94 yra pilnai pasimokėję duokles už šiuos metus.

LB metinio pikniko ruošėjai pranešė, kad ruoštas savaitraščio paramai metinis piknikas davė \$781.90 pelno.

Vasaros užbaigimui ir rudens sutikimui susirinkimas nutarė ruošti pikniką kur nors lietuvių farmoj. Jei bus susitarta dėl vietos, tai toks

piknikas - išvažiavimas vyks šeštadienį, rugsėjo 17 d. Piknikui vieta tikimasi gauti pas lietuvius fermerius Ch. Kaminskus.

Neseniai T. Lietuvoje lankiusi A. Ruščienė padarė trumpą ir gražų pranešimą, pareikšdama savo didelį pasitenkinimą ir džiaugsmą, kad turėjo progą lankytis T. Lietuvoje ir keletą dienų praleisti su savo giminėmis.

Kadangi yra reikiama daugiau pageidavimų išgirsti daugiau žinių iš T. Lietuvoje lankiusių, tai kuopa nutarė šaukti Toronto lietuvių kiek gašint skaitlingesnį susirinkimą, į kurį pakviesti T. Lietuvoje viešėjusius ir paprašyti, kad jie išduotų kiek platesnius pranešimus apie Lietuvą ir jos žmonių gyvenimą. Tam reikalui įpa-

reigota valdyba ir pora prie jos talkininkų kurie patyrė, kada bus galima kuo daugiau kanadiečių turistų turėti šaukiamame susirinkime ant tada šaukti tokį susirinkimą. Tam duotos numatytos dienos, rugsėjo-11 ar 25.

Susirinkimo pajvairinimui buvo parodytos trys neseniai iš T. Lietuvos gautos filmos, kaip tai: "Tarybų Lietuva", "Nemuno Ziotyse" ir "Viename Kolūkyje". Dvi iš rodytų filmų buvo spalvotos. Į publikos pageidavimą, kad būtų rodoma daugiau lietuviškų filmų, buvo atsakyta, kad rudenio ir žiemą bus jų parodyta daugiau. Sekantis filmų rodymas bus šaukiamame mitinge, kada mūsų

neseniai sugrįžę iš T. Lietuvos turistai mums papasakos apie savo patyrimus. Prašome sekti pranešimus spaudoje.

Kostas K.

Pardavimui

City Limit Namai

Nauji moderniški dviejų aukštų namai su dviem miegamaisiais, padalintu skėpu, akmeniniu priešakiu. Ilgi lotai su medžiais. Geroj vietoj netoli maudynių. Visi patogumai. Pasižiūrėkit modelio namo 87 Victoria Park Ave. pavakariais arba pasiskambinkit statytojui: LE. 3-6594. Vakariais: CH. 7-8827. Toronto.

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. - Toronto - Empire 3-0631

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

587 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Ceras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Patmpalas
Telefonas: LI. 46917

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowdale, Ont.

(Westoniečio K. Doveikos žentas)

Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

141 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

Akių ir Akiniių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antradienį, Ketv. ir Penkt.

vakarais
pagal susitarimą.
Tel. L.E. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pačina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akintu.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Išauskas

Įrengiam Aliejinį Apsildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas - Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. L.E. 2-5191
Toronto